

# SCHAKEL 39

NOORD

MAART 2026

Humanifest 18 april 2026



Port Betaald



Drenthe  
Fryslân  
Groningen e.o.

# HUMANISTISCH VERBOND 80

De SCHAKEL, is het ledenblad van de afdelingen Fryslân, Groningen e.o. en Drenthe . van het Humanistisch Verbond.

De Schakel verschijnt 4 x per jaar.

de komende nummers:

12 juni 2026 deadline 22 mei 2026

4 september 2026 deadline 7-8- 2026

4 dec. 2026 deadline 19 -11-2026

5 maart 2027 deadline 12-2-2027

## REDACTIEADRES SCHAKEL

Baukje Scheppink

Vijzelstraat 8, 8911 EW Leeuwarden

[baukje.scheppink@gmail.com](mailto:baukje.scheppink@gmail.com)

0511-477083

## WEBMASTERS

Groningen Tiemen Bos,

[nieuwsbrief@hvgroningen.nl](mailto:nieuwsbrief@hvgroningen.nl)

Drenthe Henk van der Zijden,

[webmaster@drenthe.humanistischverbond.nl](mailto:webmaster@drenthe.humanistischverbond.nl)

Fryslân Florian Otte [webmaster@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:webmaster@fryslan.humanistischverbond.nl)

Meer adressen en contactpersonen achter in de Schakel.

## Een ander e-mailadres?

Geef het ook door aan het Landelijk Bureau,

[leden@humanistischverbond.nl](mailto:leden@humanistischverbond.nl), dan

komen de e-mails - ook die van de afdelingen - in het vervolg op het goede adres terecht.

## Bij de foto's in deze Schakel

*De foto's en illustraties in deze Schakel zijn van de auteurs, gepubliceerd met toestemming van de maker of de Creative Commons licentie.*

## POSTADRESSEN EN SECRETARIATEN

Adreswijzigingen en opzeggingen naar:

Landelijke ledenadministratie

Humanistisch Verbond, Postbus 75490,  
1070 AL Amsterdam 020-5219000

[leden@humanistischverbond.nl](mailto:leden@humanistischverbond.nl)

Groningen en Ommelanden

Humanistisch Centrum

W.A. Scholtenstraat 2, 9712 KW

Groningen

Ieke Verveld, secretaris

[secr.hvgron@gmail.com](mailto:secr.hvgron@gmail.com)

Donaties: Penningmeester HV afd.

Groningen NL 69 TRIO 0391 04 29 47

Stichting Huisvesting HV Groningen

NL10 INGB 0004 1988 73

Fryslân

Secretariaat

Bleekhof 35 | 8921 MB Leeuwarden

Rekeningnr: NL16 TRIO 0198 3836 65

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)

Marjoleine Beers, secr. en ledenadm.

Facebook: Humanistisch Verbond Fryslân

<https://fryslan.humanistischverbond.nl/>

Drenthe

Het Humanistisch Verbond Drenthe

[secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl)

Marlon Busstra, secretaris

Traverse 34, 9408 MD Assen

NL07 TRIO 0198 4329 09 t.n.v. HV

Drenthe

# AGENDA

datum	afdeling	activiteit		pag
zaterdag 7 maart 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Heerenveen	18
zondag 8 maart 2026	Fryslân	Filosofie voor een Breed Publiek	Leeuwarden	14
woensdag 11 maart 2026	Drenthe	HV Café	Assen	45
woensdag 11 maart 2026	Groningen	HV Café	Groningen	30
woensdag 11 maart 2026	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
donderdag 12 maart 2026	Groningen	Jonge Humanisten borrel	Groningen	
donderdag 12 maart 2026	Fryslân	Filosofiecafé	Leeuwarden	15
zaterdag 14 maart 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Drachten	19
zondag 15 maart 2026	Drenthe	Wandeling Drents-Frieseewold	Appelscha	46
zondag 15 maart 2026	Groningen	Help mijn dokter gebruikt Al	Groningen	31
donderdag 19 maart 2026	Groningen	ALV	Groningen	27
donderdag 19 maart 2026	Drenthe	Tabee Kafee	Hoogeveen	49
zaterdag 21 maart 2026	Drenthe	Int. Dag tegen Discriminate	Hooghalen	50
zondag 22 maart 2026	Fryslân	Filosofie voor een Breed Publiek	Leeuwarden	14
zondag 22 maart 2026	Drenthe	Gespreksgroep	Hoogeveen	52
woensdag 25 maart 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Heerenveen	18
donderdag 26 maart 2026	Fryslân	Gespreksgroep	Sneek	23
zaterdag 28 maart 2026	Drenthe	Verdiepingsdag Acteve Hoop	Echten	6
zaterdag 29 maart 2025	Groningen	Zindag	Groningen	41
donderdag 2 april 2026	Fryslân	Dag Goed leven goede dood	Heerenveen	7
maandag 6 april 2026	Drenthe	Eten met gesprekstof	Bovensmilde	48
woensdag 8 april 2026	Drenthe	HV Café	Assen	45
donderdag 9 april 2026	Drenthe	Start cursus Menszijn in de 21ste	Meppel	5
donderdag 9 april 2026	Groningen	Jonge Humanisten borrel	Groningen	
woensdag 8 april 2026	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
zaterdag 11 april 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Drachten	19
zaterdag 11 april 2026	Groningen	Dag Goed leven goede dood	Groningen	7
zaterdag 11 april 2026	Fryslân	Wandelen	Drachten	19
donderdag 16 april 2026	Fryslân	Gespreksgroep	Sneek	23
donderdag 16 april 2026	Fryslân	Gespreksgroep	Sneek	23
zaterdag 18 april 2026	NOORD	Humanisfest Noord	Veenhuizen	8
zaterdag 18 april 2026	Noord	Humanisfest Noord	Veenhuizen	8
zondag 19 april 2026	Drenthe	Wandeling	Norg	47
zaterdag 25 april 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Heerenveen	18
zondag 26 april 2026	Groningen	Zindag	Groningen	41
zondag 3 mei 2026	Drenthe	Gespreksgroep	Hoogeveen	52
zaterdag 9 mei 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Drachten	19
woensdag 13 mei 2026	Drenthe	HV Café	Assen	45
woensdag 13 mei 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Heerenveen	18
woensdag 13 mei 2026	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
donderdag 14 mei 2026	Groningen	Jonge Humanisten borrel	Groningen	
zondag 17 mei 2026	Drenthe	Wandeling Holtgerveld	Havelte	47
donderdag 21 mei 2026	Fryslân	Filosofiecafé	Leeuwarden	16
zondag 31 mei 2026	Groningen	Zindag	Groningen	41
zaterdag 6 juni 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Heerenveen	18
woensdag 10 juni 2026	Drenthe	HV Café	Assen	45
woensdag 10 juni 2026	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
zaterdag 13 juni 2026	Fryslân	Wandelen met woorden	Drachten	19
zondag 14 juni 2026	Drenthe	Wandeling Vosbergen	Eelde	47
zondag 21 juni 2026	Drenthe	Seizoensopening	Vries	53

## Verdiepingsdag: Goed leven, goede dood



Hoe kijk je naar de dood? Die van jezelf en de ander. Welke emoties komen er bij je naar boven? Hoe verhoud je je tot jouw sterfelijkheid? En hoe vertaalt zich dit naar het gesprek met de ander, ook als die ander dat gesprek aangaan lastig vindt? Praten over de dood helpt bij het nadenken over wat je, vanuit dit perspectief, een goed leven vindt. Bij een goed leven hoort een goede dood.

Wat is voor jou een goede dood? En wat betekent een goed leven voor jou? Op de verdiepingsdag ga je op zoek naar jouw omgang met de dood. En door de dood in de ogen te kijken krijg je ook scherper waar je blij van wordt. Waar je het allemaal voor doet. Je onderzoekt de gevoelens die de dood ongemakkelijk maken. En je oefent hoe je het gesprek over de dood aan kan gaan.

Je leert jezelf kennen als het gaat om vragen met betrekking tot de dood, hoe je erin staat, en wat je wel en niet wilt. En hoe je het gesprek met een ander hierover voert. We gebruiken de inzichten van verschillende filosofen maar de belangrijkste bron van wijsheid zijn de andere deelnemers en jijzelf.

Veel meer over deze verdiepingsdag, zoals over de gespreksleider Marjo van Bergen, het programma, en bijvoorbeeld reacties van eerdere deelnemers [vind je op onze site](#)

Deze verdiepingsdag wordt dit voorjaar aangeboden in:

**Regio Fryslân**, Heerenveen in Trinitas, Coehoorn van Scheltingaweg 1 op 2 april,

en in de **Regio Groningen**, Humanistisch centrum Groningen, W.A. Scholtenstraat 2, op 11 april

Tijd van 10:00 tot 16:00.

Kosten €50,- voor leden ([zie alle prijzen op de website](#))

Aanmelding:

<https://www.humanistischverbond.nl/goed-leven-goede-dood>

*In een wereld vol vragen helpt het Humanistisch Verbond je om dicht bij jezelf én anderen te blijven. Ontdek ons cursusaanbod en kom dicht bij wat voor jou waardevol is. Bekijk hieronder welke cursussen worden verwacht in het voorjaar van 2026 (januari – juni).*

# CURSUSSEN en verdiependagen in het Noorden



## Kennismaken met humanisme

Humanisme is een onuitputtelijke bron van inspiratie. Benieuwd wat het voor jou kan betekenen? Kom dicht bij humanisme. Doe de vernieuwde kennismakingscursus. In 2,5 uur leer je de beginselen van het

humanisme kennen en hoe je ze in je eigen leven kunt toepassen. In gesprek met elkaar onderzoek je wat humanisme voor jou kan betekenen. Je krijgt inzicht in je eigen praktische wijsheid en wat jij belangrijk vindt. Zo komt de humanistische traditie tot leven en beoefen je een belangrijk aspect van het humanisme: de dialoog.

Deze cursus wordt dit voorjaar aangeboden in:

**Regio Fryslân Leeuwarden**

Aanmelden:

<https://www.humanistischverbond.nl/kennismaken-met-humanisme>



## Cursus: Mens zijn in de 21<sup>e</sup> eeuw (6 delen)

In deze vernieuwde cursus gaan we samen op onderzoek. We kijken met een open blik naar grote vragen van deze tijd. Niet om definitieve antwoorden te vinden, maar om beter te begrijpen hoe we ons hiertoe kunnen verhouden. Want juist door kritisch te denken en open te staan voor andere perspectieven, kunnen we bewuste keuzes maken. Het is een filosofische cursus, dus het vraagt inzet om voor elke bijeenkomst een aantal teksten te lezen en tijdens de bijeenkomsten samen na te denken.

Deze cursus wordt dit voorjaar aangeboden in:

**Regio Drenthe, Meppel**

In de nieuwsbrieven en op de website volgt binnenkort meer informatie over data en aanmelding.

<https://www.humanistischverbond.nl/mens-zijn-in-de-21e-eeuw>

## Verdiepingsdag: Actieve Hoop

Deze verdiepingsdag is er voor iedereen die zich zorgen maakt over het klimaat, graag wil veranderen, maar nog niet zo goed weet hoe.

Op deze dag zet je de eerste stap en ga je aan de hand van oefeningen en rituelen op zoek naar de koppige optimist in jezelf. Je onderzoekt wat er voor jou toe doet en waar jij hoop uit haalt. Vanuit dat inzicht leer je hoe je hoop kan omzetten in jouw bijdrage aan een duurzame wereld. Actieve hoop noemen we dat.

Deze verdiepingsdag wordt op 28 maart van 11.00 tot 17.00 aangeboden in:

**Regio Drenthe, Het Bovenveen Ruinerweg 12, Echten**

In de nieuwsbrieven en op de website volgt binnenkort meer informatie over data en aanmelding.

[www.humanistischverbond.nl/actieve-hoop](http://www.humanistischverbond.nl/actieve-hoop)





# WEERBARE DEMOCRATIE?

**HUMANIFEST NOORD** VEENHUIZEN 18 april 2026

**9:30 tot 17:00**  
**Eigen bijdrage: €15.00**  
Alleen voor leden

**De locatie en vervoer:** Hoofdweg 116,9341 BK Veenhuizen

<https://hetverenigingsgebouw.nl/>

Het Verenigingsgebouw is een statig gebouw midden in een historische plaats, dichtbij de natuur. Door deze unieke setting biedt het Verenigings-gebouw veel mogelijkheden. Ook heeft het gebouw heeft een rijke geschiedenis die verweven is met het bijzondere karakter van het dorp Veenhuizen.

Scan de QR-code voor meer informatie over de workshops. Koop je tickets ook via deze QR-code:



## Programma

Voor de derde keer op rij presenteren de afdelingen Drenthe, Fryslân en Groningen Humanifest Noord. Een dag om elkaar te ontmoeten, met elkaar te spreken over een interessant thema, en de drie provincies wat nader tot elkaar te brengen.



*WORKSHOP 1  
Marrit Jellema*

We nodigen jullie van harte uit voor een inspirerende dag waarin we samen het thema "Weerbare democratie?" verkennen. In een tijd waar in onze democratie, en de democratieën om ons heen steeds meer onder druk komen te staan, staan we graag met jullie stil bij vragen als: wat is burgerschap? Hoe bescherm ik mijzelf tegen ondemocratische invloeden? En we oefenen: hoe praat je eigenlijk over een thema wat je zo raakt?

**9.30 Inloop**

**10.00 Introductie**

Wat is democratie? Kan je het vastpakken? Waaraan zie of merk je het? Hoe krijgt het woord democratie vorm, inhoud en waarde zowel persoonlijk als humanistisch? Heeft alleen de politiek het alleenrecht om democratie te leveren? Kunnen burgers invloed hebben? Door te stampen op je voeten? Door te protesteren, maar naar wie? Door te overdenken? Vertrouwen...maar is dat zo?

Niesco Dubbelboer heeft zich zijn hele werkzame leven ingezet voor meer zeggenschap van gewone burgers en opereert vanuit een diepeworteld (humanistisch) uitgangspunt: fundamentele gelijkwaardigheid van mensen!

**11.00**

**Workshop 1: Vind je proteststem met Marrit Jellema**

**Workshop 2: Gesprek op voeten met Karlijn Benthem**

**Workshop 3: Participatiespel, proef het zelf /  
Christiaan Teule**



**Workshop 4: Filosofische wandeling door het  
Filosofisch reisbureau**

**Workshop 5: Als wij het echt zelf mochten zeggen door Niesco Dubbelboer**

**12.30 LUNCH**

**13.45**

**Workshop 1: Vind je proteststem met Marrit Jellema**

**Workshop 2: Gesprek op voeten met Karlijn Benthem**

**Workshop 3: Participatiespel, proef het zelf / Christiaan  
Teule**



*Niesco Dubbelboer*

**Workshop 4: Filosofische wandeling door het Filosofisch reisbureau**

**15.30**

**Anti-democratische tech-tirannen begrijpen en weerstaan**

The New Digital Age noemde de tech-bazen het tijdperk dat zou aanbreken dankzij het internet zo'n 13 jaar geleden. Een tijdperk van vrijheid en het einde van dictaturen. Inmiddels prediken de tech-tirannen een heel ander gospel: de democratie staat in de weg van vooruitgang. Deze lezing gaat over technologie, democratie, filosofie, religie en herwaardering van middelmatigheid.

Pieter van Boheemen is expert op het snijvlak van technologie en democratie. Hij is oprichter en directeur van stichting Post-X Society en de stichting Democratie Monitor. Voorheen werkte hij oa bij de Hogeschool voor Toegepaste Filosofie, het Rathenau Instituut, en Waag Futurelab.



*Pieter van Boheemen*

**16.30 Borrel**

# Open space bijeenkomst 24 januari 2026

Op initiatief van de afdelingen Drenthe, Friesland en Groningen en met hulp van het Landelijk Bureau, hebben we deze ledenraadpleging gedaan over de positie van het Humanistisch Verbond. Dit is onderdeel van het toewerken naar een nieuw Meerjarenbeleidsplan voor 2026-2031. Het is gedaan in de vorm van een Open Space bijeenkomst onder moderatie van Didi de Jong.

Vooraf heeft een kleine voorbereidingsgroep de hoofdvraag geformuleerd waarmee we aan de slag zijn gegaan. Ondanks het slechte weer met ijzel en gladheid waren er ongeveer 30 van de 50 aangemelde deelnemers op 24 januari aanwezig.

We leven in een tijd van grote maatschappelijke veranderingen. Vragen over vrijheid, solidariteit en samenleven raken ons allemaal. Oorlogen en conflict zetten onze verworven vrijheden onder druk. Het Humanistisch Verbond, en wij als leden, staan voor keuzes over hoe we ons verhouden tot deze ontwikkelingen. Vanuit deze context heeft de voorbereidingsgroep de volgende centrale vraag geformuleerd:

## **Wat is het bestaansrecht van het Humanistisch Verbond nu en in de komende 5 jaar?**

- Welke waarden moeten daarvoor nu aangescherpt worden?
- Hoe zou het HV als vereniging daar invulling aan kunnen geven? Hoe kan ik zelf als lid en mens daar invulling aan geven?–
- Met wie, voor wie en tegen wie?
- Vind je dat het goed gaat of juist anders moet?

De middag had geen vooraf vastgesteld programma. Aan het begin van de middag stelden we samen de agenda op, op basis van wat deelnemers inbrachten.

Activiteiten en resultaat van de dag:

Inleidingen (Didi de Jong, Jan Wijbenga, Robbert Bodegraven)

Warming up: Brief van Ronald Hünneken (*bijlage 1*)

Alle deelnemers mochten eerst voor zichzelf bedenken waar ze het binnen de context van de hoofdvraag over wilden gaan hebben. Dit is op

gekleurde A5 papieren gezet. Er is gelegenheid gegeven deze onderwerpen toe te lichten, waarna ze enigszins geordend op de muur zijn geplakt. Vervolgens zijn er drie gespreksronden gestart waarbij de inbrengers bij statafels hun onderwerp konden toelichten aan de anderen en medestanders konden werven. *(bijlage2)*

Vervolgens konden alle deelnemers op een creatieve manier de onderwerpen scoren op relevantie door rond te lopen met de onderwerpen en op een signaal van Didi, stil te staan en het onderwerp ruilen met het onderwerp van de buurman, vervolgens moesten punten uitgedeeld worden aan de onderwerpen.

Op deze manier waren na vijf rondes alle ingebrachte onderwerpen gescoord.

Daardoor kon een ordening van onderwerpen plaatsvinden. *(bijlage 3)*

Duidelijk is dat het bestaansrecht van het Humanistisch Verbond niet ter discussie staat. Juist in deze tijd is grote behoefte aan zingeving en meer solidariteit. De waarden van het HV staan nog steeds als een huis, maar dienen meer naar buiten uitgedragen te worden. Het HV zou zich veel meer moeten laten horen als het gaat om verbetering van leefomgeving, vrijheid van denken, maar ook verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschappelijke waarden en gedeelde beginselen. Dit betekent zeker grenzen stellen t.a.v. politieke nonsens naast het accepteren van andermans mening en dus ook grenzen stellen aan fascisme en populisme.

De volledig opbrengst van de dag is meegegeven aan het landelijke bureau dat verantwoordelijk is voor de coördinatie van het meerjarenplan. Daarnaast is er op de website een plek gemaakt waar alle verzamelde informatie van de dag te vinden is.

**Jan Wijbenga   Henk van der Zijden**  
**Didi de Jong**

<https://jottacloud.com/s/377befbf7ff97054948a62...>





# Conflict als keuze **33**

## AANBIEDING

De drie boekjes van serie 33 'Conflict als keuze' van Filosofie voor een Breed Publiek zijn uit. Deze serie is spijtig

genoeg uiterst actueel. Er is een zomerse aanbieding: drie boekjes voor € 12,-- inclusief verzendkosten.

Zie voor verdere informatie:

<https://fryslan.humanistischverbond.nl/boekjes-fvbp/>

# 34

## TUSSEN ONVERSCHILLIGHEID EN FANATISME

Het onderwerp van de 32<sup>e</sup> serie lezingen was "Twijfel als keuze" (niet kunnen of willen kiezen tussen twee of meer mogelijkheden), dat van de 33<sup>e</sup> serie "Conflict als keuze" (onenigheid over een gedeeld belang). Dit tijdsgewricht wordt gekenmerkt door enerzijds nostalgie, verlangen naar een verleden dat vaak nooit bestaan heeft (de heldhaftige, zelfbewuste pionier in een nog te veroveren wereld), en anderzijds geloof in een voorlopig niet realistisch of onbereikbaar toekomstideaal (met zijn allen overleven op Mars).

De werkelijkheid, de praktijk van alledag, ligt ergens in het midden, een midden tussen moedeloos ploeteren en 'op hoop van zegen'.

Veel mensen nemen hun toevlucht tot een vorm van 'kop in het zand': geen krant, tv en radio uit, en hedonisme in besloten kring.

Anderen zoeken heil in de veiligheid van totalitaire waarheid, eigen gelijk, verkondigd door henzelf of door een autoriteit naar keuze.

Kern van de deugdenleer van Aristoteles is het door vallen en opstaan telkens weer zoeken van een juist midden tussen twee ondeugden: te veel en te weinig van de betreffende deugd.

In zes bijeenkomsten gaan we onder leiding van deskundige sprekers op zoek naar een juiste houding ten opzichte van de onoverzichtelijke chaos van de tijd waarin we leven: een telkens weer opnieuw te bepalen juist midden tussen onverschilligheid en fanatisme.

**8 maart 2026**

**Poëtisch verzet**

**Prof.dr. Els Maeckelberghe is helaas door persoonlijke omstandigheden verhinderd. Dr. mr. Vincent Seminck zal deze bijeenkomst nu verzorgen, waarvoor wij hem zeer erkentelijk zijn.**

De insteek blijft taal en poëzie, maar Vincent zal zich met name richten op diverse interpretaties van 'Hamlet' van William Shakespeare (1564-1616). Ook nu zal de hulp worden ingeroepen van filosofen als Nietzsche, en ook nu zal de relatie met actualiteit centraal staan: ook onze huidige tijd kent vele Hamlets tot wie wij ons moeten verhouden. Hoe kan vragend zoeken in taal ons weerhouden van fanatisme, onverschilligheid en defaitisme?

**22 maart 2026**

**Tussen vrijheid en verbinding**

**Op 11 januari moest de filosofielesing wegens het slechte weer worden afgelast. op zondagmiddag 22 maart zal dr. Anouk Zuurmond deze middag inhalen.**

**Waar, wanneer en hoeveel?**

Zondagmiddagen van 13.30 - 16.00 uur in De Bres – Schoolstraat 4, 8911 BH Leeuwarden

Kosten deelname: €12,- p.p. per bijeenkomst.

U kunt contant betalen of pinnen aan de zaal, of dit bedrag storten op bankrekeningnummer

NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV-Fryslân.

Wanneer u geld overmaakt, graag vermelden welke inleiding/inleidingen het betreft.

Informatie: [www.fryslan.humanistischverbond.nl](http://www.fryslan.humanistischverbond.nl) of [www.theaterdebres.nl](http://www.theaterdebres.nl)

Vragen:

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)

app of sms naar: 06-3378182



**Aanvang 19.30 uur, inloop vanaf 19.15,  
entree €10,=**

**Reserveren via de e-mail kan niet meer,  
maar ‚gewoon‘ naar Tresoar komen en aan  
de kas contant betalen of via de QR codes  
kan wel.**

**Reserveer en koop uw tickets op  
op [www.filosofie.frl](http://www.filosofie.frl)**



## **KLEINE FILOSOFIE VAN HET OMMETJE 12 maart 2026**

**Pieter Hoexum** studeerde filosofie in Groningen en aan de kunstacademie in Enschede. Hij was boekhandelaar in Amsterdam en werd daarna freelance publicist. Hij schrijft /schreef essays voor onder andere *Filosofie Magazine*, *Groene Amsterdammer*, *Trouw*, *NRC* en *de Volkskrant*. En hij schrijft boeken met filosofische beschouwingen over architectuur en stedenbouw – eigenlijk over wonen.

In 2014 verscheen zijn boek *Kleine filosofie van het rijtjeshuis*, in 2019 *Thuis. Filosofische verkenningen van het alledaagse*, en in 2024 *Kleine filosofie van het ommetje. Een verkenning van de buurt*. Over dat laatste boek komt hij bij Filosofiecafé Fryslân vertellen.

Het liefst was hij, zoals ooit in de Oudheid bij de zogenaamde peripatetici gebruikelijk was, met de bezoekers een ommetjes of wandeling gaan maken, maar het Nederlandse weer is daarvoor helaas te wisselvallig. Toch zal het een vorm van “ambulante filosofie” worden (“ambulare”: “lopen” of “wandelen”). Bij het maken van ommetjes gaat het niet zozeer om het innemen van, en vasthouden aan standpunten, als wel om in beweging te blijven. Ommetjes maken is een vorm van vrijdenken – van filosoferen.

foto: Harry Cock

Zijn boek *Kleine filosofie van het ommetje* helpt je om zin en onzin in het denken over de buurt beter te onderscheiden. Wandel mee met Pieter Hoexum en ontdek de buurt.



## HOE PLATO JE UIT JE GROT SLEURT 21 mei 2026

Plato's allegorie van de grot is misschien wel het bekendste verhaal van de Westerse filosofie. In 2025, waarin we allemaal aan onze schermen gekluisterd zitten, is het relevanter dan ooit. Maar hoewel de allegorie eenvoudig lijkt, wordt deze vaak verkeerd begrepen. In deze lezing neem ik je mee op een reis door Plato's grot naar aanleiding van mijn boek *Hoe Plato je uit je grot sleurt*.

Plato's allegorie gaat over de vraag wat echte groei en ontwikkeling is. Na een tijd in een illusie te hebben geleefd, worden we een tussentijd ingesleurd. Uiteindelijk leidt dit tot een dieper inzicht in de werkelijkheid. Maar de echt waardevolle inzichten die we tijdens deze reis opdoen kunnen we niet met anderen delen. Trouw blijven aan die inzichten vergt moed. Aan de hand van alledaagse voorbeelden - van klein misverstand tot carrièerekeuzes en de klimaatcrisis - verkennen we in deze lezing hoe de reis door Plato's grot je leven kan verrijken.

**Mario Veen** is filosoof en schrijver, auteur van *Hoe Plato Je Uit Je Grot Sleurt* (Verschenen in 2024 bij Noordboek). Mario heeft een passie voor het ontsluiten van filosofische ideeën die het leven verrijken. Herkenbare situaties, humor en ontspanning ziet hij als sleutels tot diepgang. Juist door te genieten van de momenten van inzicht die filosofie ons geeft, ontwikkelen we het bewustzijn om ook serieuze situaties het hoofd (en hart) te bieden. daarnaast over filosofie voor een breed publiek.



# HV leden bezoeken leden NIEUWS

Momenteel zijn er zo'n twintig leden actief in zes bezoekkoppels en een leesgroepje van zeven mensen. *Met HV leden bezoeken leden* bieden we leden onderling de mogelijkheid elkaar te ontmoeten of samen iets te doen. Bezoek aan huis met een goed gesprek, of samen naar het theater of musea, of samen wandelen. Voor de één de behoefte aan contact of niet altijd alleen op pad te hoeven gaan, voor de ander de mogelijkheid iets voor iemand te betekenen en daar voldoening uit te krijgen. Belangstelling stuur een mail of laat je horen!

Contact te leggen voor iemand met verzoek of aanbod te ontmoeten, wonend in:

Postcode gebied 8441-9091 [Jac.Konig@kpnmail.nl](mailto:Jac.Konig@kpnmail.nl) of 0653172732

Postcode gebieden 8391 - 8434 en 9109 – 9296

[sakevanderkloet@gmail.com](mailto:sakevanderkloet@gmail.com) of 0650634629

## WANDELEN MET WOORDEN IN

### Filosofische wandelingen in Heerenveen en Drachten

Heb je zin in een goed gesprek? Zoek je meer verdieping of heb je vragen die te maken hebben met zingeving, spiritualiteit of filosofie? Kom dan met ons mee wandelen! Tijdens de filosofische wandelingen komt iedere keer een ander onderwerp aan bod. Door hierover met anderen te praten, krijg je meer inzicht in deze thema's én in jezelf.

Je hoeft geen kennis te hebben over filosofie om mee te wandelen. Iedereen is welkom! De wandelingen worden begeleid door medewerkers van het Humanistisch Verbond en de Protestantse Gemeente Heerenveen.

We starten de wandeling om 10:15 uur in de **Bibliotheek in Heerenveen**.

**Voor Drachten: de Bieb op het Raadhuisplein.**

Hier eindigen we ook, met een kopje koffie of thee. Deelname is gratis, opgeven mag, maar is niet nodig.

Wil je graag van te voren een herinnering krijgen voor de wandelingen? Stuur dan een mailtje aan:

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)

We wandelen van  
10.30-12.00 uur

### Heerenveen

7 maart  
25 maart  
25 april  
13 mei  
6 juni  
24 juni





Wandelen Drachten: nieuwe activiteit:

In Drachten wandelen we ook van 10.30 tot 12.00 uur

<https://bibliotheekdrachten.op-shop.nl/342/wandelen-met-woorden/vanaf/08-11-2025>

## Drachten

zaterdag 14 maart

zaterdag 11 april

zaterdag 9 mei

zaterdag 13 juni

# Vacatures in de Regio Fryslân:

## Penningmeester (actief lid)

### Geef richting aan onze financiële slagkracht

Wil jij je actief inzetten voor een betrokken, mensgerichte samenleving en vind je het leuk om overzicht te houden over inkomsten en uitgaven? Sluit je dan aan als penningmeester van de afdeling Humanistisch Verbond Fryslân.

Als penningmeester maak je deel uit van een klein en enthousiast bestuur, samen met de voorzitter en de secretaris. Je zorgt dat we onze activiteiten en lezingen, filmavonden en cursussen kunnen organiseren binnen een helder en gezond financieel kader. Je bent degene die de cijfers begrijpt en deze vertaalt naar wat er mogelijk is.

### Wat ga je doen?

Je beheert de financiën en stelt samen met het team de begroting en jaarrekening op.

Je bewaakt het budget voor activiteiten en denkt mee over nieuwe plannen. Je betaalt rekeningen en houdt contact met het landelijk bureau over financiële zaken.

Je ondersteunt het bestuur met financieel inzicht.

### Wat bieden wij jou?

Een tijdsinzet van ongeveer 1,5 tot 2 uur per week.

Samenwerking in een vriendelijk, betrokken bestuur.

Professionele ondersteuning en budget vanuit het landelijk bureau.

Ruimte om zelf invulling te geven aan je rol.

Een kans om bij te dragen aan een humanistische gemeenschap in jouw directe omgeving.

### Wie ben jij?

Je gelooft in humanistische waarden.

Je bent zorgvuldig en kunt goed met cijfers omweg.

Je vindt het leuk om te organiseren en samen te werken.

Voel jij je aangesproken door deze rol? We maken graag kennis met je. Je kunt bellen met Bart van 't Veer voor meer informatie: 06-46778732

**Zet vandaag de eerste stap. Doe mee en help ons het humanisme lokaal te versterken!**

**Maak het verschil. Sluit je aan.**

**Word**

## **bestuurslid communicatie bij de afdeling Fryslân**

**van het Humanistisch Verbond**

Krijg jij energie van het delen van verhalen en het verbinden van mensen? Vind je het leuk om nieuwsbrieven te maken, mensen met je teksten te motiveren, te inspireren en de lokale website actueel te houden? Dan is deze rol iets voor jou.

Als bestuurslid communicatie werk je samen met de voorzitter, secretaris en penningmeester aan een zichtbare en levendige vereniging in de regio. Jij zorgt dat onze activiteiten en humanistische waarden goed onder de aandacht komen. Je maakt de e-mailniewsbrief, beheert de website en denkt mee over nieuwe digitale kanalen zoals sociale media.

Je staat er niet alleen voor. Het landelijk bureau ondersteunt je en er is budget beschikbaar voor communicatie en promotie.

**Tijdsinzet:** ongeveer 1,5 tot 2 uur per week

**Wat je krijgt:** een creatief podium, nieuwe contacten en de kans om lokaal impact te maken

Spreekt dit je aan? Laat het ons weten.

[voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl)

# **Jij kunt het verschil maken. Doe mee. Maak humanisme zichtbaar.**

## Tabee Kafee: oproep!

De dood is niet een van de favoriete onderwerpen op verjaardagen. Maar de dood is onlosmakelijk verbonden met het leven en ook een van de meest ingrijpende ervaringen in het leven. De behoefte om erover te praten is vanzelfsprekend groot. Wij willen binnen het Humanistisch Verbond ruimte scheppen voor het gesprek. Het Tabee Kafee is daarvoor een goede plek. Het is een ontmoetingsplaats waar mensen met elkaar in gesprek kunnen raken over wat hen bezighoudt rond de dood. Een ervaring, een verwachting, een wens. En dat alles bij een kop koffie en wat lekkers. Het is laagdrempelig; er is geen verplichting rond komen en bijdragen.

<https://www.humanistischverbond.nl/thema/laatste-levensfase/>

Wij zijn op zoek naar iemand die gastheer of gastvrouw zou willen zijn en/of moderator van het gesprek. De taak van de moderator is het stimuleren van het gesprek en ruimte te bieden, uitdrukkelijk niet het gesprek te leiden en vooraf structuur te bieden. Wij bieden (zo nodig) een korte opleiding en begeleiding. Er is een handboek aanwezig. Bij belangstelling kun je contact opnemen met ons secretariaat via

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)

## De leesclub Fryslân

Hij is er eindelijk: onze eigen leesclub. Een aantal enthousiaste leden heeft gereageerd op de oproep. De kennismaking in Leeuwarden is geweest en heeft geleid tot de eerste boekkeuze: 't Hooge Nest van Roxane van Iperen. We gaan er gemotiveerd en in alle vrijheid mee aan de slag en maken onderling afspraken over de werkwijze en het vervolg. We willen het overzichtelijk houden maar is nog ruimte voor enige aanwas van 1 à 2 personen. Ik laat het contact eerst maar even via mij lopen: 06 22958047 of [voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl). Jan Wijbenga

## Activiteiten starten in uw omgeving?

In samenwerking met Afdeling Fryslân worden er diverse activiteiten in verschillende plaatsen georganiseerd. In de agenda staan al wandelingen gespreksgroepen of leesgroep. Starten met een nieuwe activiteit bijvoorbeeld in uw eigen omgeving kan natuurlijk ook. Als u daarvoor een idee heeft en daaraan zelf wilt meewerken dan ondersteunen wij dat graag. Dan kunt u contact opnemen met Lieuwe Koldijk [vrijwilligers@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:vrijwilligers@fryslan.humanistischverbond.nl)

**Thema: Eenzaamheid en alleen zijn; tussen overkomen leegte en zelfgekozen autonomie**

**Waar: Brasserie De Koperen Kees, Parkstraat 1, Sneek**

**Donderdag 26 maart 2026, van 14.00 tot ca. 16.00 uur.**

Gevoelens van eenzaamheid herkennen we dat ook? In bepaalde situaties misschien? Hoe voorkomen of doorbreken we eenzaamheid bij ons zelf of bij anderen?

Een gevoel van eenzaamheid zegt iets over de mate waarin mensen een gemis ervaren in hun sociale contacten. Het gaat hierbij niet alleen om de hoeveelheid sociale

contacten, maar ook om de kwaliteit van die contacten. Eenzaamheid is niet hetzelfde is als alleen zijn of alleengaand. Dit wordt niet noodzakelijk gezien als iets negatiefs. Ook kunnen mensen eenzaam zijn terwijl ze niet alleen zijn.

Bijvoorbeeld veroorzaakt afhankelijkheid van een ander eenzaamheid bij de zorgvrager of mantelzorg? Bij existentiële eenzaamheid gaat het niet over onze sociale contacten, maar over zingeving. Mensen zijn minder geneigd om toe te geven dat zij eenzaam zijn als daar met een directe vraag naar gevraagd wordt, omdat dit als iets negatiefs wordt gezien. (o.a. bron: Paper, Het meten van eenzaamheid, 2018, J. van Beuningen et al).

**Thema: Recht als recht niet langer recht lijkt te zijn.**

**Waar: Brasserie De Koperen Kees, Parkstraat 1, Sneek**

**Donderdag 16 april 2026, van 14.00 tot ca. 16.00 uur.**

Hoe ga je om met onrecht? Wat vertellen gevoelens van onrecht over de waarden en normen van jezelf en de anderen? Hoe bereid ben je zelf om open te luisteren naar de waarheid van die ander? Wat doe je als de waarheid van die ander kwaad doet?

Machtspolitiek op het wereldtoneel voert steeds meer de boventoon en maakt ons ongerust, strijdbaar of bang. Ook in het klein hebben we allemaal wel meegemaakt dat we te maken hadden met een autoritaire persoonlijkheden. In de familie, op het werk, in de buurt of in een vereniging. Hoe houdt je een leefgemeenschap bijeen als de macht van de sterkste (hopelijk alleen tijdelijk)

zegeviert? Socioloog en jurist Kees Schuyt onderzocht dit in de beginjaren van deze eeuw en formuleerde daar de 'Steunberen van de samenleving voor'. De samenleving wordt vooral bijeengehouden door ondersteunende en tegendruk gevende instituties: door een eerlijk rechtsproces, door het zoeken naar wetenschappelijke waarheid, door religieuze tolerantie en door een, in principe, geweldloze conflictbeslechting. Hoe gaan wij om met onze zorgen en hoe kunnen we die vertalen naar hoopgevende strijdbare acties?

Als deze open gespreksgroep of de onderwerpen je nieuwgierigheid opwekken, sluit dan gerust een keer aan. Voor nadere info neem contact op met [secretariaat@hvfryslan.nl](mailto:secretariaat@hvfryslan.nl)

## TERUGBLIK

### Sterrenstof zijn wij'. Wat vertelt ons dit boek van Margot Brouwer?

Folkert Boersma en Jan Boeijenga lazen het boek en namen ons in de HV gespreksgroep Sneek van afgelopen januari daarin mee. Vier andere aanwezigen hadden het boek ook gelezen en werden ieder op eigen wijze geïnspireerd. Niet alle aangeboden kost in het boek leest even makkelijk volgens hen. Dat geldt wel voor Brouwers persoonlijke beschouwingen, over datgene wat ze beleefde op haar eigen zoektocht aan het begin van ieder deel. Brouwers synthese van moderne natuurwetenschap, Spinoza's filosofie en mystieke spiritualiteit uit oost en west verlost de schrijver van diens doodsangst. Als kind was de schrijver al druk met existentiële vragen: Wat doe ik hier? Wie of wat ben ik? Bestaat God echt? En wat gebeurt er met mij als ik sterf? Met diens studiekeuze natuur- en sterrenkundestudie en verdieping in het gedachtengoed van Spinoza als bagage verkent en beantwoordt Brouwer existentiële vragen.

Gesimplificeerd en beknot weergegeven bespraken we:

- **Waar ben ik?** Met de beschouwing van het zich in de loop van de tijd ontwikkelende wereldbeeld: Van Griekse filosofen, naar middeleeuwen, naar filosofen, naar nu; van uni-versum naar multi-versum.
- **Bestaat God?** Met antwoorden in de wijsheden van Spinoza met onder anderen zijn verzet tegen een persoonlijke God, naar een God gelijkgesteld aan de Natuur.

- **Heeft het bestaan zin?** Een brug tussen filosofie en natuurwetenschappen.
- **Wie ben ik?** Onze materiele en geestelijke kant? Alle leven bestaat uit sterrenstof, waterstof, zuurstof, koolstof, stikstof, fosfor, calcium en zwavel. Als ons lichaam uit losse atomen uiteen valt, wat gebeurt er dan met onze geest? Wat is onze geest, ons bewustzijn? Brouwers gedachte dat diens bewustzijn helemaal zou verdwijnen was niet te bevatten, gaf doodsangst. Spinoza hielp haar met het idee van het AI, als oneindige substantie met twee attributen materie en bewustzijn. Net zo als de materie uiteenvalt, valt het bewustzijn ook uiteen en blijft zo behouden tot het vormen van nieuwe materie en bewustzijn. Dit vinden we ook terug in de leer van het Panpsychisme. Omdat alle materie in staat is om een onderdeel te zijn van een organisme, moet dus alle materie mentale eigenschappen hebben. Van anthro-centrisme naar bio-centrisme, naar eco-centrisme. Brouwer: Zelfs de simpelste insecten, planten, schimmels en bacteriën verwerken prikkels om te overleven. Waarom zou daar geen ervaring bij horen?
- **Waarom bestaat het kwaad?** De onontkoombaarheid van het lijden. Weer Spinoza. Goed en kwaad hebben geen objectief bestaansrecht. Iets is 'goed' omdat we het proberen, willen, nastreven en begeren. Daar komen dan ook, afhankelijk van de eigen belangen en meningen, de verschillen in de beleving van wat we als goed of kwaad ervaren.
- **Waar ga ik heen als ik sterf?** Met het antwoord ook al bij 'wie ben ik' gegeven, maar ook uit de oosterse wijsheden. Met het AI als collectieve bewustzijn. En ook de toevalligheid van ons bestaan: Hoe minder belangrijk je je zelf maakt, hoe rustiger je bestaan.

Naast het boek van Margot Brouwer kwamen ook als aanbevelenswaardig naar voren de boeken van Jan Knol, 'En je zult spinazie eten' en Rudolf Otto 'Het numineuze'. Het 'numineuze' de ervaring van het heilige als een irrationele oerervaring. Het is de ontmoeting met het 'totaal andere', dat huiver en angst inboezemt, maar tegelijkertijd diep fascineert.

Jan Boeijenga werd geïnspireerd tot het maken van een kunstwerk. Ons zelf leren kennen en onze plaats en betekenis via onze geest en ons bewustzijn.

Materie en God/Natuur/Spiritualiteit, daaruit bestaat alles in onze wereld en heelal. Spinoza, Jan Knol en Margot Brouwer schreven daarover. Dit heeft Jan geïnspireerd tot een visualisatie daarvan.

De (in het midden) oprijzende driehoek illustreert onze huidige cultuur, het kiezen voor materiële belangen als technologie, geld en ontspanning, uitmondend in een opgaande smalle duisternis. De werkelijkheid van ons heelaal is en blijft echter bestaan uit de dynamiek tussen Materie en Spiritualiteit. Spiritualiteit ontkennen is derhalve dodelijk voor mensen. De dode houten stronken illustreren dat.

Het totale 'kunstwerk' is besprenkeld met kleine goudkleurige deeltjes die de aanwezigheid van Spiritualiteit illustreren. In het midden van dit alles bevindt zich een houten deurknop als symbool voor toewijding aan Materie en Spiritualiteit. Daar begint de weg naar de toekomst, links en rechts van de 'stervende' driehoek... onze huidige leefwereld....

Voor Margot Brouwer als geruststellende conclusie: Je lichaam gaat bij het sterven eigenlijk helemaal niet 'teniet', het verdwijnt niet. De materie (of energie) waar je lichaam uit bestond, gaat slechts op in die materie van de rest van het universum. En op dezelfde wijze gaat je bewustzijn op in het bewustzijn van de rest van het universum. Voor Brouwer 'Goddelijk universum' voor anderen de Natuur/Spiritualiteit of het Al.



# HUMANISTISCH VERBOND

## GRONINGEN

## UITNODIGING

Over een Jaarvergadering en een Groene Burgemeester

Beste Humanist,

Zoals gebruikelijk nodigt het bestuur van de afdeling Groningen en Ommelanden je weer van harte uit voor de jaarlijkse Ledenvergadering of Jaarvergadering.

Deze vindt plaats op **donderdagavond 19 maart** in het **Humanistisch Centrum** en begint **om 19.30 uur**. Vanaf 19.00 uur staan de koffie en de thee klaar. De bijeenkomst bestaat uit twee delen, het formele gedeelte en het informele gedeelte.

- In het eerste gedeelte komen alle formele zaken aan de orde, zoals activiteitenverslag, financieel jaarverslag en begroting (ook van het Humanistisch Centrum), bestuurssamenstelling, mededelingen e.d. Uiteraard is er gelegenheid om op één en ander te reageren.
- Het formele gedeelte is nuttig, maar meestal niet heel aansprekend en dat proberen wij te compenseren door in het tweede deel een maatschappelijk onderwerp te agenderen. Deze keer willen we aandacht besteden aan

“duurzaamheid”.

Daarvoor hebben wij **Peter Bootsma** uitgenodigd. Peter Bootsma is de “Groene Burgemeester” van Groningen en projectleider van “Zin voor Duurzaam”, een duurzaamheidsproject gericht op levensbeschouwelijke organisaties in Groningen. Hij zal ons hierover vertellen en we kunnen ook met elkaar in gesprek. Wie weet ontplooit zich een mooi initiatief om als afdeling meer aandacht te besteden aan duurzaamheid.

Na afloop van de vergadering is er nog gelegenheid voor “een hapje en een drankje”.

Namens het bestuur van de Afdeling Groningen en Ommelanden, Ieke Verveld, secretaris.

*Deze uitnodiging staat ook op onze website.*

*Uiterlijk twee weken voor de vergadering worden daar de vergaderstukken geplaatst.*

*Wanneer je je [aanmeldt](#) voor de vergadering ontvang je de vergaderstukken ook via de mail.*

# Contact met het apostolisch genootschap

*Binnen onze afdeling wordt zo nu en dan de vraag gesteld: “Moeten wij niet eens wat meer buiten onze eigen Vereniging kijken?” Er zijn zoveel meer mensen en meer organisaties, buiten het Humanistisch Verbond, die zich bezighouden met zingeving. Het lijkt ons bestuur op z'n minst interessant, maar mogelijk ook leerzaam om met andere levensbeschouwelijke organisaties in Groningen kennis te maken. Zo hebben er in 2025 enkele ontmoetingen plaats gevonden tussen leden van het Humanistisch Verbond en van het Apostolisch Genootschap in Groningen. Doel van dit contact is geweest uitwisseling van ideeën, nagaan wat wij delen en op welke manier wij mogelijk zouden willen en kunnen samenwerken, hoe we elkaar mogelijk kunnen inspireren.*



*In juni was er een ontmoeting die tot doel had om elkaar iets te vertellen over de beide organisaties en elkaar wat beter te leren kennen d.m.v. gesprekken. In de Schakel van juni (nr. 36) is daar al iets over geschreven. Verder was er in oktober een gecombineerde Zindag. Zowel bij de voorbereidingen als bij de dag zelf waren leden van beide organisaties betrokken. In de Schakel van december (nr. 38) is ook hier iets over geschreven.*

*Gaandeweg hebben we ontdekt dat we veel gemeen hebben, maar dat er ook accentverschillen zijn. Uiteraard zijn die er ook intern, binnen de beide organisaties. Het genootschap noemt zichzelf religieus-humanistisch. Voor menige humanist is religie een geheel andere wereld, maar hier spelen ook misverstanden rondom het woord religieus, dat voor velen een dogmatische klank heeft.*

*De beide besturen zijn tot de conclusie gekomen dat het goed zou zijn om de kennismaking te verbreden, en daarbij wat meer duidelijkheid te krijgen over een aantal vragen. Wat wordt er bedoeld met religieus-humanisme? In hoeverre is (deze vorm van) religie passend bij het humanisme? Of staat het daar juist haaks op?*



*Wij denken aan het organiseren van een ontmoeting tussen geïnteresseerde leden van beide kanten. Zo'n ontmoeting zou dan kunnen bestaan uit een inleiding van een humanist die goed thuis is op dit terrein, gevolgd door een dialoog tussen de deelnemers.*

*Op korte termijn hopen we zo'n deskundige inleider te hebben gevonden, dan volgt meer informatie over het tijdstip en de vormgeving.*

*Namens het bestuur,  
Ieke Verveld, secretaris.*



*Voor wie in dit onderwerp is geïnteresseerd is het goed om te weten dat Jos de Wit enige tijd terug een boekje schreef over de geschiedenis en achtergronden van het religieus-humanisme. Dit boekje getiteld, 'Bosboekje of brede rivier', is ook aanwezig in onze bibliotheek.*

# HELP MIJN DOKTER GEBRUIKT AI

Een gesprek over menselijke en kunstmatige intelligentie in de zorg.

Stel je voor, 2050, wat voor medische zorg hebben we dan? We kunnen er wel van uit gaan kunstmatige intelligentie een rol zal spelen in diagnose, besluitvorming en behandeling. Wat betekent dat dan voor patiënten en zorgverleners? Wie draag welke verantwoordelijkheid? Wat gebeurt er nu al mee in de praktijk van de zorg?

Op dit soort vragen reflecteert Els Maeckelberghe - Universitair Hoofddocent Medische Ethiek en Onderzoeksethiek bij het UMCG. Zij denkt dat AI een kans biedt om de mogelijkheden voor de patiëntenzorg te vergroten, maar benadrukt dat AI-gebruiken vooruitdenken vereist. Vooruitdenken over een verantwoorde transformatie, de effecten op de kwaliteit van de zorg en de zeggenschap van patiënten.

**Datum en tijd:** 15 maart 14.00-16.00 (inloop vanaf 13.30)

**Plaats:** Humanistisch Centrum W.A. Scholtenstraat 2, Groningen

**Aanmelden** via de link:

<https://hvgroningen.nl/aanmelden/index.php?p=aanmelden&event=Dokter-AI>



# Nieuwe boeken in de bibliotheek HV Groningen

Heerlijk is het om boeken te kopen. Ik heb helemaal niets met winkelen maar de boekenwinkel is daarop de grote uitzondering. Het jaar 2026 begint met 6 splinternieuwe boeken op de planken van onze bibliotheek van HV Groningen. De kast puilt uit, inderdaad, maar dat weerhoudt ons er niet van toch steeds nieuwe aanschaffen te doen en in te zetten op een nieuwe kast; er wordt aan gewerkt. Om je het gemakkelijk te maken leggen we geregeld een aantal boeken op een tafel in de buurt van de kast, maar je mag ook een boek uit de kast kiezen. In onze zelfbedieningsbieb is een boek zó geleend: formuliertje invullen en in het mapje 'geleend' schuiven. Bij terugbrengen haal je het daar uit en doe je het in het mapje 'boek terug'. De formulieren van 2025 wijzen uit dat er 28 boeken geleend werden, en de winnaar is een al wat ouder boek: “De Bonobo” van Frans de Waal, dat 4 keer werd uitgeleend.

Marijke van de Hel



# Aandacht voor duurzaamheid en ecohumanisme – tevens een oproep

## Vooraf

Voor de algemene ledenvergadering 2026 van het Humanistisch Verbond afdeling Groningen schreef ik een verslag over de activiteiten van de werkgroep ecohumanisme Groningen. Al schrijvende drong bij mij de gedachte op om dit breder te willen delen, immers duurzaamheid is een breed en urgent vraagstuk en vraagt om aandacht en onze actie. Daarom heb ik het bestuur gevraagd om het verslag voor de ledenvergadering ook in de Schakel te plaatsen, met als doel meer aandacht voor duurzaamheid en aanpassing waar mogelijk van onze houding t.a.v. de waarde van de aarde en ecosysteem.

<https://www.humanistischverbond.nl/wp-content/uploads/2023/08/Website-2023-ecohumanisme-520x346-1.jpg>

## Inleiding

In het voorjaar van '22 werd de werkgroep ecohumanisme Groningen opgericht en bestond uit 4 actieve werkgroep leden. Een eerste activiteit werd georganiseerd met als thema 'Wat is ecohumanisme?' Er volgden nog enkele bijeenkomsten met o.a. een lezing over inzichten uit de milieufilosofie/ wereldbeelden en grondhoudingen, maar ook over het maken van duurzame keuzes (kleding en wel of geen vlees?). In de loop der tijd trokken enkele leden zich terug uit de werkgroep en werd er aansluiting gezocht met de werkgroep Drenthe, die eind '23 werd opgestart. Ook landelijk werd er een ledenwerkgroep ecohumanisme opgericht, waarbij ik mij aansloot. Er werd gedacht en gesproken over de plaats van de waarde van de natuur binnen het Humanisme en hoe gaan wij hiermee om. Kunnen we ons gedrag verduurzamen en hoe? Wat kunnen we leren uit literatuur, filosofie en verschillende culturen? Diverse ideeën en activiteiten werden ontwikkeld, die de humanistische afdelingen kunnen gebruiken. Dit bracht mij inspiratie, bewustwording, verbondenheid en handvatten in mijn dagelijks handelen.

# Verslag activiteiten 2025

## Bijeenkomst masterclass Klimaatgesprekken dd 25-01-25 te Assen

De dag werd georganiseerd in samenwerking met de 3 noordelijke provincies en stichting Klimaatgesprekken. Tevens werd er een wandeling gemaakt o.l.v. een gids van het Drentse Landschap.

**Doel:** Bewustwording van consumptiegedrag (voetafdruk) en her verkrijgen van handvatten om deze te verkleinen. Tevens leren deelnemers een gesprek aan te gaan ter bevordering van bewustwording en gedragsverandering. Een klimaatgesprek is een verbindend gesprek vanuit je gevoel, waarbij je contact maakt, luistert, empathisch bent, doorvraagt en respect toont voor de ander. Tijdens de masterclass werd hier op verschillende manieren mee geoefend, met vallen en opstaan.

Want het gesprek kan confronterend zijn en ons belasten met pijnlijke conclusies, waarin we keuzes moeten maken. Dit kan ons ook ambivalent maken; enerzijds is dit niet goed, maar anderzijds..... Het gesprek over klimaatverandering en gedragsverandering kan daarom stuiten op weerstand, ontkenning en of tegenargumenten. Gedragsverandering omvat een continu proces in fases van bewustwording naar het erkennen en inzicht krijgen, alternatieven zoeken en andere keuzes maken. Het gesprek kun je zien als de rimpeling in het water als er een druppel in valt, de cirkel wordt steeds groter. Dit voorbeeld laat zien hoe we onze handafdruk kunnen vergroten.

Medio 2025 vond een reeks van 6 bijeenkomsten plaats met klimaatgesprekken in het Humanistisch Centrum Groningen.

## Deelname landelijke werkgroep Ecohumanisme

Vanaf '2 nam ik deel aan de landelijke werkgroep ecohumanisme. Sinds die tijd, maar ook al eerder '8) werkt het Humanistisch Verbond aan het programma Ecohumanisme, hieruit zijn diverse projecten en activiteiten ontstaan en uitgedragen naar de afdelingen (zoals Actieve Hoop, How to start a movement, De klimaatvrijplaats, Seizoen aan zet).

In overleg met het landelijk bureau en een aantal leden werd eind 2024 een nieuw initiatief opgestart voor een landelijke werkgroep o.l.v. Marco Oostdijk (afd. Haaglanden) en Henk van der Zijden (afd. Drenthe). Marco was een

bijzonder gedreven mens en overleed spijtig genoeg afgelopen november. Het doel van de werkgroep was herbezinning op actuele uitdagingen van het Humanisme, zoals de kernwaarden t.a.v. mens- en wereldbeeld en het ontwikkelen van aanbevelingen voor de meerjarenbeleidsplannen 2026.

Welke programma's kunnen leden bewegen tot duurzamer en meer verbindend gedrag, waarin we de mens niet centraal stellen, maar de mens als onderdeel van het ecosysteem? Welke publieke maatschappelijke rollen en taken kan het Humanistisch Verbond oppakken in het meerjarenbeleid vanaf 2026? En moet het huidig beleid meer strijdbaar, sociaal moreel, politiek gericht, zichtbaarder en kritischer zijn?

Een groep van ongeveer 18 actieve leden en bestuurders uit 8 afdelingen namen deel aan ongeveer 8 bijeenkomsten (fysiek/online) in 2025. De werkgroep kreeg ondersteuning van het landelijk bureau middels praktische facilitering, budget en overleg momenten.

Tijdens de bijeenkomsten werden diverse bronnen geraadpleegd en duidelijk werd dat er diverse crises aanwezig zijn en die allen aan elkaar verwant en verweven zijn. Naast een beschavingscrisis, is er een bestuurscrisis, een welvaarts crisis, een humanitaire crisis en een ecologische crisis.

De aanwezige leden hechten veel waarde aan het samenwerken met andere organisaties en impact te maken door duidelijker hoorbaar en zichtbaar te zijn als Humanistisch verbond, landelijk en regionaal (zo is er al een samenwerking ontstaan met Grootouders voor het klimaat en Klimaatgesprekken 2025).

De werkgroep kwam tot de volgende conclusie en aanbevelingen. Het ecosysteem is onze enige leefwereld. Als mensen kunnen we niet zonder. Het voedt en verbindt ons maar staat enorm onder druk. Wij, leden, bestuur en medewerkers van het HV, moeten actief en strijdbaar opkomen voor het ecosysteem op elke manier die kan. We kunnen en moeten daarin ook nieuwe rollen oppakken. Onderstaande aanbevelingen voor het meerjarenplan '6 werden aangeboden tijdens de ALV november '5.

- 1.Zet het bestaande programma ecohumanisme voort en verbreedt het.**
- 2.Neem ecohumanisme op als strategische beleidsdoel**
- 3.Versterk de samenwerking met partners en democratische instituties**

**gericht op systeem -en gedragsverandering op dit thema.**

**4. Verrijk het publiek debat over klimaat met ethische, waarde gedreven en mensenrechtelijke invalshoeken.**

**5. Zet actieve leden in als voortrekkers, ambassadeurs, sprekers, netwerkers, workshopleiders, etc.**

Informatie over de bijeenkomsten zijn terug te vinden op de online werkpagina <https://drenthe.humanistischverbond.nl/van-ego-naar-ecohumanisme/>

In 2026 gaat de landelijke werkgroep aan de slag met een workshop IDG's van [SDG-Nederland](#)

Deelname Symposium Zin voor Duurzaam 25 november 2025

Het symposium werd georganiseerd door stichting Solidair Groningen & Drenthe, Platform Religie en Levensbeschouwing Groningen en vereniging Noorden Duurzaam o.l.v. Peter Bootsma, de Groene Burgemeester van Groningen en vond plaats in 'De stad'. Alle levensbeschouwelijke organisaties in de regio waren uitgenodigd en vier leden van het HV bezochten het symposium.

Doel: Het gesprek met elkaar voeren over zorgen die er leven t.a.v. de duurzaamheids crises (klimaat, biodiversiteit, grondstoffen, gezondheid, rechtvaardigheid en saamhorigheid). Hoe kunnen we leren en wat kunnen we doen?

Juist in de levensbeschouwelijke sector, waarin holistisch gedacht wordt en waarin de lange termijn alle geschiedenis en de eeuwigheid omvat, doet dit pijn. De duurzaamheids crisis raakt aan de waardigheid van onze generatie. Wat betekent het in de verschillende levensbeschouwelijke richtingen? Hoogleraar Theologie Erik Borgman nam ons mee en sprak over de zin of onzin van hoop *'iets goeds doen verdient het om gedaan te worden en is altijd de moeite waard, want iets goeds doen is beter dan het goede niet te doen'* En over *'de scheppende werking van een goddelijke geest en het nieuwe dat zich onverwacht kan aandienen'*

Franziska Beeken en Erin Wilson (wetenschappers politiek en religie) bespraken vragen over duurzaamheid in transitie en rechtvaardigheid. Wat is

hier de rol van de levensbeschouwelijke sector. Wie draagt de kosten van klimaatverandering en wie plukt de vruchten? Wat is eerlijk tegenover onze kinderen, kleinkinderen, toekomstige bewoners van onze wijk of stad, maar ook andere maatschappijen waaraan we zijn verbonden? Historische ongelijkheid, koloniale erfenissen, of groepen die structureel benadeeld zijn. Hoe erkennen we dat, en hoe herstellen we relaties?

Na de lezingen gingen we in kleinere groepen aan de slag met onze eigen waarden, dilemma's en werkvelden waarin we actief kunnen zijn. 'Ingeving is nodig voor het bereiken van een duurzame samenleving' aldus de dagvoorzitter Maarten Meijer en daar kan ik mij geheel bij aansluiten. Het laatste nieuws is dat Peter Bootsma, projectleider Zin voor Duurzaam tevens groene burgemeester van Groningen, het informele deel van onze ledenvergadering op 19 maart 2026 gaat invullen.

Zie ook <https://www.zinvoorduurzaam.nl/zvd-gemeente-groningen>

Mocht u belangstelling hebben om iets bij te dragen aan de werkgroep ecohumanisme in de regio of landelijk, dan kunt u contact opnemen met Yvonne Heller, werkgroep ecohumanisme HV Groningen via ons secretariaat [secr.hvgron@gmail.com](mailto:secr.hvgron@gmail.com)

**Yvonne Heller**

# HUMANISTISCH CAFÉ GRONINGEN

*In het Humanistisch Café bieden we een open sfeer voor mensen die diepgang zoeken in gesprekken. In de wetenschap dat we de waarheid niet in pacht hebben proberen we zonder (voor)oordeel de dialoog aan te gaan over uiteenlopende thema's. Er is ook ruimte voor informele uitwisseling met daarbij drankjes en wat lekkers. Het Humanistisch Café is niet gebonden aan leeftijd. Iedereen die openstaat voor andermans meningen is welkom.*

## TERUGBLIK

Deze winter hadden we wat pech met onze bijeenkomsten. Onze decemberbijeenkomst, een open gesprek over persoonlijke groei, kon niet doorgaan door ziekte maar zou op 20 februari worden ingehaald. De weers- en verkeersomstandigheden verijdelden een verdiepende workshop over Verbindende Communicatie over zelf-empathie door Christiaan Zandt. Ook hiervoor werd een nieuwe datum gevonden, 11 maart. Dan rest er maar één bijeenkomst om iets over te schrijven.

## Het Nieuwjaarsreflectiespel

Het Humanistisch Café van 16 januari bracht veertien mensen samen voor een avond die tegelijk licht, verdiepend en persoonlijk was. De groep bestond uit zowel jongere als oudere deelnemers, iets wat door velen als prettig werd ervaren: verschillende perspectieven kwamen vanzelf naast elkaar te staan, zonder dat één daarvan dominant werd.

Deze bijeenkomst stond in het teken van terugblikken. Tien jaar geleden maakten we reflectiespel om op een speelse manier stil te staan bij het voorbije jaar, en voor deze gelegenheid hebben we het afgestoft en vernieuwd. De dobbelsteen bepaalde telkens welke van de zes categorieën aan bod kwam: waarden, deugden, inspiratie, opinie, werk en vrije tijd, en relaties. Iedere deelnemer gooide één keer, las een kaartje voor en beantwoordde de vraag die daarop stond, waar vervolgens met elkaar over doorgepraat werd.

De gesprekken die ontstonden waren afwisselend luchtig en persoonlijk. Een

aantal vragen leidde tot openhartige uitwisseling over keuzes, twijfels en momenten van groei. De categorie 'opinie' zorgde voor levendige discussie, bijvoorbeeld over hoe we de berichtgeving rond de oorlog in Oekraïne ervaren. Het was duidelijk dat humanisten niet altijd hetzelfde denken, maar juist dat verschil maakte de dialoog waardevol. Ondanks uiteenlopende standpunten bleef de sfeer respectvol en nieuwsgierig.

Opmerkelijk genoeg wilde de dobbelsteen maar niet op het aantal ogen landen dat hoorde bij de categorie 'relaties'. Omdat niemand het thema wilde overslaan, werd als slotvraag gewoon een kaartje uit die stapel gepakt waardoor we afsloten met het thema verbinding.

Na het spel bleef er tijd over voor een drankje, iets lekkers en informele gesprekken. De overgang van het spel naar het samenzijn voelde vanzelfsprekend.

Het Humanistisch Café liet zien hoe waardevol het is om in een open sfeer met elkaar in gesprek te gaan—zonder oordeel, zonder haast, en met ruimte voor ieders verhaal. Voel je altijd welkom om aan te schuiven en mee te doen.

#### **VOLGENDE BIJEENKOMSTEN**

Op het moment van schrijven zijn we nog druk bezig met het voorbereiden van volgende bijeenkomsten. We zijn in gesprek met sprekers en zullen weldra de data en thema's bekend maken. Houd daarvoor de nieuwsbrief in de gaten.

**CONTACT** [info@humanistischcafe groningen.nl](mailto:info@humanistischcafe groningen.nl)

# Terugblik

De eerste Zindag van het jaar bracht een kleine, maar prettige groep mensen samen in Groningen. Dertien deelnemers trotseerden de gladheid om met elkaar stil te staan bij het thema perfectie.

De mix van jongere en oudere aanwezigen zorgde voor een open sfeer waarin nieuwsgierigheid en herkenning centraal stonden.

De bijeenkomst begon zoals gebruikelijk met een fotovoorstelling, begeleid door het nummer Just the Way You Are. Terwijl beelden voorbij kwamen van mooie natuur, symmetrische patronen, kunstwerken en enkele tegeltjeswijsheden, ontstond er vanzelf een eerste reflectie: wat verstaan we eigenlijk onder perfectie, en waarom trekt het ons zo aan?

Daarna volgde een ronde filosofisch speeddaten. In groepjes van drie gingen deelnemers in gesprek over vragen die zowel luchtig als confronterend konden zijn. Wanneer heb je zelf gedacht: “dit is perfect”? Bestaat perfectie eigenlijk, of is het een horizon die steeds verder weg schuift? En wat doet het streven naar perfectie met je zelfbeeld? De gesprekken waren levendig en persoonlijk; sommige deelnemers herkenden hoe perfectionisme hen vooruit helpt, terwijl anderen vooral de druk en vermoeidheid benoemden die het met zich meebrengt. In de plenaire terugkoppeling bleek dat er verschillende ervaringen waren, maar ook hoe gedeeld het verlangen is naar mildheid en realistische verwachtingen. De muziek die daarop volgde, een uitvoering van Numb door Welmer en Ivo, sloot mooi aan bij dat gevoel. Het nummer gaat over de spanning tussen voldoen aan verwachtingen en trouw blijven aan jezelf. Daarna nam Gerrya het woord voor een voordracht over verschuivende maatstaven, het ideaal van perfectie en de vraag voor wie we eigenlijk proberen te voldoen aan al die normen. Ze verbond persoonlijke ervaringen met maatschappelijke ontwikkelingen en culturele perspectieven, en nodigde de groep uit om na te denken over wat “genoeg” betekent in een wereld die voortdurend vraagt om meer. Het riep herkenning op en zette aan tot reflectie.

Ivo en Welmer sloten af met Fuckin' Perfect van P!nk, een nummer dat door een deel van de groep zachtjes werd meegezongen. Het was een



passende afsluiting: een lied dat zowel kracht als kwetsbaarheid erkent, en dat precies raakt aan de kern van de Zindag—het vieren van menselijkheid, inclusief onze rafelranden.

Na afloop was er koffie, thee en taart, en ontstonden er nog allerlei kleine gesprekken. Over de vragen die waren blijven hangen, over het thema van de volgende keer, en soms gewoon over dagelijkse beslommeringen.

Ondanks de kleine opkomst voelde de bijeenkomst zinvol en verbonden. Een Zindag zoals hij bedoeld is: samenkomen om te delen, te denken, te voelen en even stil te staan bij wat het betekent om mens te zijn.

### Volgende Zindagen

Bij het verschijnen van deze Schakel is er in februari verder een Zindag over Moed geweest. Ook in maart, april en mei is er weer Zindag op de laatste zondag van de maand dus op **29 maart, 26 april en 31 mei**. De thema's zullen later aangekondigd worden in de nieuwsbrief en op

<https://zindag050.nl>

Zindag is een zondagsbijeenkomst waarin we samen komen om het leven en ons menszijn te vieren, te erkennen dat niemand foutloos is en om elkaar te inspireren een beter mens te zijn. Iedere Zindag staat een thema centraal dat we op verschillende manieren belichten, bespreken en beleven; met voordrachten, muziek, beeldmateriaal en ruimte voor gesprek.

De Zindag is tevens de Groningse Sunday Assembly.

De bijeenkomsten staan open voor iedereen, dus wees welkom en sluit aan! We sluiten af met koffie/thee en taart. Voel je vrij om ook iets lekkers mee te nemen!

Aanvang: 11:00 uur. Inloop vanaf 10:30 uur.

Aanmelden is niet nodig

**Contact** Je kunt ons mailen via [info@zindag050.nl](mailto:info@zindag050.nl)

## In memoriam Geert HILBRANDS

Dinsdag 3 februari namen wij, samen met familie en vrienden, afscheid van Geert Hilbrands; precies een week na zijn overlijden.

Als geen ander gaf Geert invulling aan de spreuk waar het Humanistisch verbond zich mee profileert: ***dicht bij jezelf, dicht bij de ander.***

Dicht bij jezelf blijven en openstaan voor anderen in communicatie tekende de gesprekken met Geert, bij cursussen, bijeenkomsten, gespreksgroepen of gewoon bij een kop koffie bij Geert en Annie thuis.

Als zeer actief lid van het HV miste hij nauwelijks onze bijeenkomsten.

Tijdens de algemene ledenvergaderingen stelde hij scherpe vragen, bijvoorbeeld over de financiën en gaf hij vaak goede suggesties over hoe het anders kan. We hebben veel aan hem te danken.

Geert dacht graag mee over actuele thema's zoals ongelijkheid, onrechtvaardigheid, machtsmisbruik, autonomie en zelfbeschikking. Maar ook klimaatverandering, de rol van geld in de samenleving en de vormgeving van democratie vielen onder zijn brede belangstelling. In de dialoog discussieerde hij vaak goed mee, maar hij kon ook soms onverwacht betrokken en stellig uit de hoek komen.

Geert werd op 1 mei 1976 lid van onze vereniging. Eerst in Terneuzen, later in de afdelingen Meppel en Hoogeveen. Samen met Annie zou hij dit jaar het speldje voor 50 jaar lidmaatschap opgepikt krijgen.

Voor de afdeling Meppel/Steenwijk heeft Geert maar liefst 20 jaar de rol van penningmeester vervuld. Deze ervaring was zeer welkom in Assen, zeker nadat de afdelingen Zuidwest Drenthe, en later ook Emmen, bij Assen werden gevoegd.

Toen ons bestuur de verantwoording voor heel Drenthe kreeg, steunde Geert ons in onze ambities om regionale bijeenkomsten te organiseren met het doel zowel oudere als jongere leden in de provincie te inspireren.

In juli 2025 stelde Geert voor een middag te organiseren rondom het thema ***Discriminatie*** (dat niet moest worden verward met ***Polarisatie*** volgens Geert).

Een lezing van een expert gevolgd door een groepsdiscussie bleek onvoldoende; het moest een interactief evenement worden waaraan zowel

jonge als oudere leden én andere geïnteresseerden kunnen deelnemen. Bovendien zou de focus niet alleen op Drenthe moeten liggen, maar juist breder getrokken moeten worden. Daarmee was het initiatief voor een dergelijke bijeenkomst geboren. Met zijn optimistische en onderzoekende levenshouding wist hij ons te stimuleren om hier een mooie bijeenkomst van te maken. En dat gaat ook gebeuren op 21 maart:

***De Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie.***

In samenwerking met Discriminatie.nl Drenthe wordt dan een bijzondere middag georganiseerd.

Helaas moeten we deze dag beleven zonder Geert, wiens betrokkenheid en enthousiasme tijdens het hele voorbereidingsproces voelbaar blijft.

De door de werkgroep opgestelde uitgangspunten voag, waarin Geert een duidelijke inbreng had, blijven de basis voor de verdere or de duitwerking. Zijn stem en visie klinken hierin nadrukkelijk door.

Tijdens onze vergadering op 13 januari was Geert er voor het eerst niet bij.

We zullen zorgvuldig omgaan met zijn inbreng op het verslag: we kijken expliciet naar manieren om grootouders, ouders én kinderen te betrekken bij deze Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie. Want dat wilde hij heel graag: een betere wereld voor iedereen.

Geert, zal er in onze gedachten die dag bij zijn! Zijn inzet, inspiratie en betrokkenheid vormen een blijvend fundament voor deze dag en voor ons allen.



# Van het bestuur DRENTHE

Het jaar schrijdt voort en we gaan weer naar de lente toe. Op het moment dat wij dit schrijven zijn de vogels druk aan het daten en bezig hun territorium af te bakenen. De bijen laten zich ook weer zien, zodra het boven de 12 graden is. Dat geeft hoop.

We zijn als noordelijke afdelingen op 24 januari bij elkaar geweest om na te denken over hoe "Humanisme Nu" in deze tijd vorm en inhoud kan krijgen. Ondanks het slechte weer op die zaterdag waren er toch ongeveer 30 mensen naar Veenhuizen gekomen. De resultaten worden binnenkort op de website gepubliceerd.

Onze andere activiteiten draaien ook volop, het maandelijks HV-café in Assen wordt drukker bezocht dan ooit. In januari was de bijeenkomst volledig gewijd aan eco-humanisme en in februari bracht ieder weer zijn/haar eigen punten in. Ook is toen besloten dat het volgende HV-café in maart weer een special zal zijn over hoe we als samenleving in transitie zijn en wat het HV daaraan doet. Onno van Sandick van [WeAll Nederland](#) zal het gesprek inleiden.

Als bestuur zijn wij de komende dagen vooral bezig met de afronding van de terugblik op en verantwoording over 2025 voor de Algemene Ledenvergadering in het voorjaar. Binnenkort maken wij de datum en locatie bekend.

Tot slot willen wij erop wijzen dat er de komende maanden ook weer boeiende cursussen zijn. Geef je op en laat je inspireren.

Henk van der Zijden; penningmeester  
Marlon Busstra; secretaris

***Een derde bestuurslid is zeer welkom. Lees [hier](#) wat er van een afdelingsbestuurder wordt verwacht.***

# De activiteitencommissie

## **HV-café werkwijze**

We starten altijd met koffie/thee. Een gespreksleider probeert het groepsgesprek te begeleiden. Een thema kan in de openingsronde ingebracht worden. Soms is dat van persoonlijke aard: wat houdt me bezig, hoe verhouden we ons tot elkaar of een persoonlijk verhaal. Het kan ook een maatschappelijk/filosofisch/politiek onderwerp zijn naar aanleiding van een krantenartikel.

De gespreksleider kan zelf een onderwerp hebben voorbereid. Dat kan dan tijdens de hele of een deel van de bijeenkomst besproken worden. Ook een deelnemer kan een onderwerp voorstellen aan de Activiteitencommissie. Eventueel wordt de informatie vooraf rondgestuurd.

Zin om deel te nemen aan de levendige gesprekken tijdens het café? Wees welkom!

## **HV Café elke tweede woensdag van de maand.**

Aanvang: 10.30 uur tot 12.00 uur.

Op 11 maart, 8 april, 13 mei en 10 juni 2026.

Na afloop kan er gezamenlijk geluncht worden in het eetcafé van Beeworkz-Hippe Kringloop op de begane grond.

Locatie: Humanitas - De Werkwereld-Verzamelgebouw – eerste verdieping, Brunelstraat 77 Assen.



# Wandelingen HV Drenthe 2026

## Werkwijze

Aanvang: 10.30 uur , Afstand: 6 á 8 km is gebruikelijk.

**De wandelingen zijn toegankelijk voor leden én niet-leden. Deelname is gratis. Consumpties zijn voor eigen rekening. Aanmelden is niet nodig. Als er na afloop van de wandeling geluncht wordt, dan graag de organisator laten weten of je aan wilt schuiven.**

**Bij twijfel vanwege de weersomstandigheden, kun je voor de zekerheid vóór vertrek mailen (dus vóór 10.00 uur). Bellen kan ook met degene die de wandeling organiseert.**

Hou de Nieuwsbrief in de gaten i.v.m. eventuele aanpassingen van de wandelingen, zoals bij begaanbaarheid van de paden.

## Wil je een wandeling organiseren?

Laat het ons, de Activiteiten Commissie, weten. We hebben nog een paar handige tips voor degenen die een wandeling willen organiseren. Deze sturen we toe via de mail.

## Zondag 15 maart Wandeling Appelscha

**Deze zondag voert de wandeling ons door het gebied rond Appelscha.**

**Aanvang: 10.30uur**

**Verzamelpunt:** Parkeerterrein Buitencentrum Drents-Friese Wold, Terwisscha 6A; 8426 SJ Appelscha [GoogleMaps](#)

**Afstand:** Ongeveer 8 km

**Nazit:** Naast bovenstaande parkeerterrein: Bosbrasserie “de Boschspot” ; [www.deboschspot.nl](http://www.deboschspot.nl)

Organisatie: Wim Roeleveld; 06 51322851 of [roeleveld.wim@gmail.com](mailto:roeleveld.wim@gmail.com);

### **Zondag 19 april 2026 Norg.**

**Aanvang** 10.30 Afstand 7 km

Verzamelpaats: Natuurplaats Het Noordscheveld, Donderseweg 22 9331 TB Norg

Mooie plek, met veel activiteiten en excursies voor kinderen en volwassenen. In 2017 werd het Noordsche veld aangewezen als archeologisch rijksmonument vanwege de vele archeologische restanten.

Nazit : de natuurplaats

Organisatie: Rinske Ypma Tel: 0610074255 mail: [rypma@icloud.com](mailto:rypma@icloud.com)

### **Zondag 17 mei Holtingerveld**

**Aanvang:** 10.30 uur:

**Verzamelpunt:** Toegangspoort Holtingerveld, Van Helomaweg 18, 7971 PX Havelte.

**Afstand:** 8 km

**Nazit:** in Brasserie Oer, zelfde adres. [GoogleMaps](#)

Organisatie: Nico van der Ploeg; 06-53961609 of [ploegvna@xs4all.nl](mailto:ploegvna@xs4all.nl)

### **Zondag 14 juni 2026 Landgoed Vosbergen**

**Aanvang:** 10.30 uur

**Afstand:** ongeveer 8 km, onderweg een pingoruïne, sterrenbos en monumenten.

Verzamelpunt: Vosbergerlaan Eelde. De parkeerplaats is 50 m eerder dan de ingang van de begraafplaats De Duinen; navigatie: de Duinen, Eelde. [GoogleMaps](#)

Bijzonderheden: Een uniek wandelgebied vol afwisseling; bos met slingerende paden, langsvijvers en bijzondere bomen, maar ook rechte statige beukenland doorkijkjes over open velden.

Midden op het landgoed pronkt Villa Vosbergen, dat een museum voor muziekinstrumenten herbergt en een koffie- en theeschenkerij.

Nazit: In het centrum van Eelde, met de auto, een minuut of 3 rijden.

Grand Café "Oer" Hoofdweg 83, parkeerplaats op plein ertegenover

Organisatie: Caroline de Vroomen, 06-33951376 of

[caroline.devroomen@gmail.com](mailto:caroline.devroomen@gmail.com)

# Eten met gespreksstof

Twee á drie keer per jaar. Twee mogelijkheden:

Gastvrouw/heer kookt alles en vraagt een bijdrage van € 10 -12,50 p.p. Inclusief drinken.

OF: eten ván en mét elkaar. De gastheer/vrouw zorgt voor de ruimte, de koffie, thee, water, sap en wat hij/zij nog meer gepast vindt. De bezoekers nemen iets mee wat ze zelf gemaakt of gekocht hebben én waar een ieder van mag eten.

## **Maandag tweede paasdag 6 april 2026**

Gastvrouw/heer: Jellie Wiersma en Wim Hanraads

Tijd: Inloop 17.45 uur. Aanvang 18.00 uur.

Kosten: 10.00 euro

Locatie: Meesterwijk 9, Bovensmilde. [GoogleMaps](#)

Aanmelden: Jellie Wiersma; 06-54325997 of [jelliehannahwiersma@gmail.com](mailto:jelliehannahwiersma@gmail.com)

## **Plannen voor de zomer**

Op de planning van de Activiteiten Commissie voor de zomer staan de volgende activiteiten:

- Bezoek van een boerderij in Ens.
- Bezoek aan 'Land van Ons'.
- Nazomertreffen 2026

Hierover meer in de volgende Schakel en de Nieuwsbrieven.

# De meerderheid van de Nederlanders praat niet over doodgaan.

*Tijd om daar verandering in te brengen! Kom naar ons Tabee Kafee. Een plek om samen te praten over de dood. Op donderdag 19 maart*

Het Tabee Kafee is geen informatiesessie of rouwtherapie. Het is een plek waar we de gelegenheid bieden met anderen in gesprek te gaan over de dood. Want praten over de dood heeft zin, en geeft zin.

In het Tabee Kafee voeren we een open gesprek, zonder voorgeschreven vragen. Een getrainde gespreksleider zorgt ervoor dat het gesprek voor iedereen fijn verloopt.

De bijeenkomst duurt ongeveer 2 uur en het aantal deelnemers ligt zo tussen de 6 en 12 personen.

In het Tabee Kafee zit de kracht in de eenvoud.

Wat al bijzonder genoeg is, is het gesprek over de dood zelf.

Ben je jong of oud, lid van het HV of geen lid: iedereen is welkom!

Deelname is gratis. Wij voorzien ook een hapje en drankje.

**Gespreksleidster:** Anne Prins

**Gastvrouw:** Marlon Busstra

**Datum en locatie:** Jannes van der Sledenhuis Valkenlaan 5 te Hoogeveen,

[GoogleMaps](#)

**Voor vragen en aanmelding:** Stuur een aan Marlon Busstra:

[secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl)



# Internationale dag tegen Racisme en Discriminatie

Het HV Drenthe en discriminatie.nl Drenthe grijpen deze dag aan om gezamenlijk een middag te organiseren over het thema racisme en discriminatie.

In de huidige tijd van groeiende verdeeldheid en polarisatie klinkt vaak de roep tot meer verbinding. Verbinding is nodig om te komen tot een meer inclusieve samenleving zonder racisme en discriminatie.

## MAAR HOE DOEN WE DAT DAN?

Wie voor inclusie is, is tegen discriminatie. Als mensen beoordeeld worden op kenmerken die er niet toe doen, dan gaat het om discriminatie. Artikel 1 van de Grondwet is glashelder over discriminatie: het is verboden.

We weten allemaal dat discriminatie en racisme in ons dagelijks leven veel voorkomen. Hoe realiseren we een samenleving zonder vijandig wij-zij denken?

Een samenleving waar je jezelf kunt zijn, en goed kunt samenleven met anderen die mogelijk van je verschillen, elk met zijn of haar eigen godsdienst, huidskleur, seksuele oriëntatie, politieke voorkeur etc.?

Kunnen humanistische waarden een antwoord bieden op zulke vragen?

We beloven dat je een boeiende middag tegemoet kunt zien en vragen u alvast om deze datum te reserveren in uw agenda.

**Voor de e-lezers: aanmelden kan via de QR-code op bijgaande poster, gericht aan [Discriminatie.nl](https://discriminatie.nl).**

**Datum en tijd:** 21 maart 2026, 13.30 tot 16:00.

't Hoaler Hoes Hooghalen

Stengelinstraat 18; Hooghalen [GoogleMaps](#)

# Vooroordelen hebben we allemaal! Hoe ga jij ermee om?

Praat mee op 21 maart.



Op 21 maart organiseren Humanistisch Verbond Drenthe en Discriminatie.nl Drenthe een interactieve bijeenkomst over vooroordelen en discriminatie. Kom ook langs en leer meer over vooroordelen, stereotypen en hoe je hier bewust mee omgaat.

**Datum:** Zaterdag 21 maart 2026

**Tijd:** 13.30 - 16.00

**Locatie:** Dorpshuis 't Haoler Hoes  
Stengelinstraat 18  
9414 AV Hooghalen

**HUMANISTISCH**  
VERBOND  
Drenthe

 **Discriminatie.nl**

Drenthe

**De bijeenkomst is gratis en open voor iedereen. Meld je wel even aan.**

Aanmelden? [www.discriminatie.nl/drenthe/21-maart](http://www.discriminatie.nl/drenthe/21-maart)

Meer weten? [drenthe.humanistischverbond.nl](http://drenthe.humanistischverbond.nl)

[drenthe@discriminatie.nl](mailto:drenthe@discriminatie.nl) O6 1357 4887



# Leesclub *HW* in Hoogeveen

Lees je graag? Of wil je weer meer gaan lezen?

Meld je dan aan bij onze leesclub. Door omstandigheden zijn een paar leden gestopt. Daarom is er sinds kort er plaats voor enkele nieuwe leden. Elke deelnemer stelt een boek voor en leidt de bespreking ervan. De boeken zijn via de bibliotheek voor alle leden lid beschikbaar. We komen om de zes weken bij elkaar in de huiskamer van een van de deelnemers. Aan het eind van het seizoen, in juli, hebben we een gezamenlijke lunch met tijd om een korte tekst of gedicht in te brengen en te bespreken. Het seizoen start in september. Onze leesclub bestaat op dit moment uit vijf vrouwen. Iedereen is welkom. We lezen elke zes weken een boek.

Lijkt het je wat? Bel dan met Afke de Vries-Miedema, telefoon 06 4024 6229 voor meer informatie.

## Gespreksgroep *Hoogeveen e.o.*

In het seizoen '25/'26 zijn we nu op de helft van de bijeenkomsten.

In het seizoen '25/'26 zijn we nu op de helft van de bijeenkomsten.

De eerste bijeenkomst, op 5 oktober, ging over allerlei wat ter tafel kwam. Het waren mooie gesprekken.

Op 16 november was het onderwerp 'digitale verleiding door A.I.chatbot GPT. Er werden ervaringen gedeeld en de voors en tegens werden

besproken. Een boeiende discussie die zeker een vervolg gaat krijgen!

Helaas moest 4 januari wegens code geel, gladheid, worden doorgeschoven naar 15 februari, Titel voor deze bijeenkomst was 'van Boomer tot Zoomer, generaties begrijpen en verbinden'. Het was een uitdaging voor onze deelnemers om zich te verdiepen in de verschillen én mogelijkheden voor de generatie Babyboomers die tussen 1941 en 1964 en de generatie Alfa die tussen 2010 en 2025 geboren zijn.

Datums voor de twee laatste bijeenkomsten voor de zomer zijn: 22 maart en 3 mei.

De gespreksgroep komt bijeen in het Jannes v.d.Sleedenhuis, Valkenlaan 5 te Hoogeveen. [GoogleMaps](#)

Voor meer informatie kun je bellen met Elza Craanen, tel.0681204484

# Vooraankondiging

**Seizoensviering; 21 juni 2026**

In deze bijeenkomst worden kunst, filosofie en storytelling gecombineerd door een bijzonder optreden van Floor Wittink.

In Misschien wisten zij alles smeedt Floor Wittink verhalen van Toon Tellegen en muziek van onder meer Schubert, Bach en Ravel samen tot een uniek vertelconcert voor volwassenen. Zichzelf begeleidend op piano en saxofoon speelt en vertelt Floor enkele van de 214 intieme, filosofische en soms absurdistische verhalen over de mier en andere dieren uit het gelijknamige boek van deze schrijver, arts en dichter.

Zie hier voor uitgebreide tekst op onze website  
<https://drenthe.humanistischverbond.nl/events/wist-je-alles-al/>



Zin in deze bijeenkomst? Houdt onze website en nieuwsbrieven in de gaten!

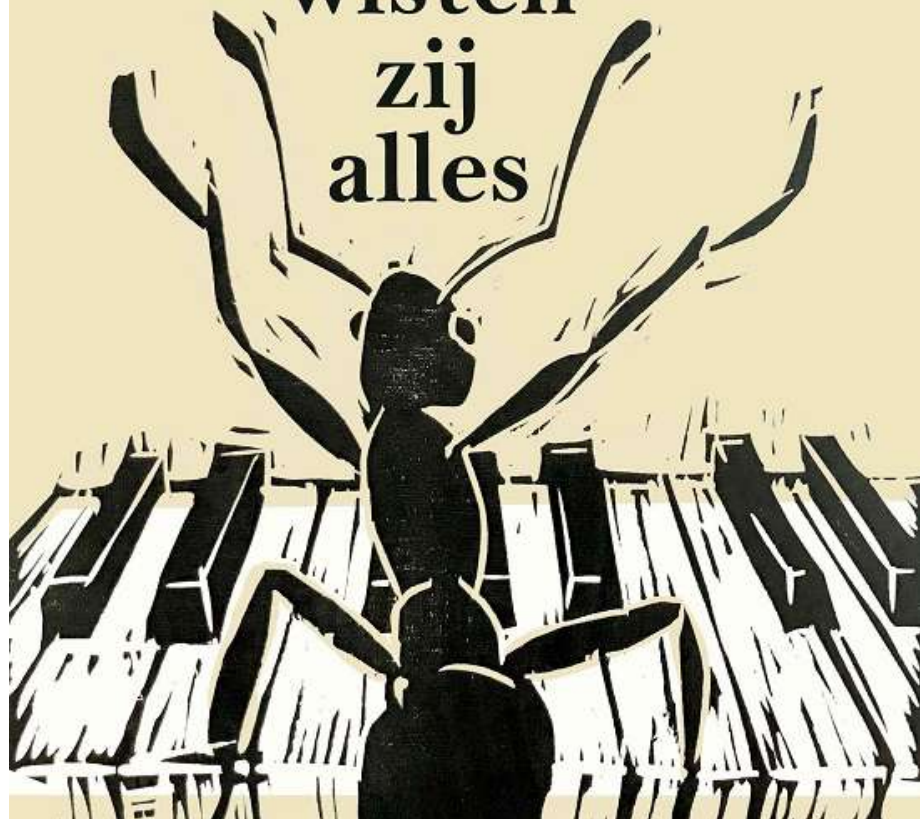
## **Bonifatiuskerk in VRIES**

Verhalen van Toon Tellegen op muziek

Floor Wittink

vertelling, piano, saxofoon

Misschien  
wisten  
zij  
alles





cadeau? Geef/vraag van9tot5 deel 4!



### **Humanistische geestelijke begeleiding**

*Het leven vormgeven is niet altijd eenvoudig. Humanistische geestelijke begeleiders helpen - met gesprekken, advies en ondersteuning - om evenwicht te vinden als het even moeilijk gaat.*

*Humanistisch geestelijk verzorgers werken bij defensie, justitie, in de zorg of zijn vrijgevestigd. Vrijgevestigde geestelijk verzorgers kunnen ook helpen vorm te geven aan een humanistische relatieviering.*

### **Humanistische Uitvaartbegeleiding**

*Nabestaanden vinden het moeilijk een toespraak te schrijven of uit te spreken. Een humanistische uitvaartbegeleider helpt u daarbij. Mogelijkheden zijn een gesprek-bij-leven en een gesprek met nabestaanden.*

*Een humanistische uitvaartbegeleider heeft een speciale opleiding gevolgd en biedt hulp op basis van kennis en ervaring. De begeleider is humanist en heeft oog voor de waardigheid en eigenheid van elk mens en begrip voor de kronkelwegen van het leven.*

*Er is een speciale website waar u alle informatie vindt:*

[www.humanistischeuitvaart.nl](http://www.humanistischeuitvaart.nl)

0517 417799 HUB Fryslân

0900 33302020 HUB Drenthe

### **Humanistisch Verbond Sprekers bij uitvaarten**

<https://www.humanistischverbond.nl/humanistische-uitvaart/uitvaartbegeleiders/>

Op [humanistischeuitvaart.nl](http://humanistischeuitvaart.nl) vindt u alle informatie.

Voor Drenthe kunt u bellen met 0900-3302020

en voor Groningen met 0900-9005030.

### **Een executeur testamentair van het Steunfonds Humanisme?**

*Wat moet er gebeuren als ik er niet meer ben?*

*Het is misschien niet plezierig, maar wel goed om er eens bij stil te staan. Want wie regelt uw uitvaart? Wie zorgt ervoor dat de wensen uit uw testament worden uitgevoerd en handelt allerlei praktische zaken af?*

*Als er in uw omgeving niet direct iemand is om dit voor u te regelen, kunt u het Steunfonds Humanisme als executeur inschakelen. De medewerkers regelen uw zaken met respect, zorg en oog voor detail.*

### **Leden bezoeken leden Fryslân**

Contact te leggen voor iemand met verzoek of aanbod te ontmoeten, wonend in:

Postcode gebied 8441-9091

[Jac.Konig@kpnmail.nl](mailto:Jac.Konig@kpnmail.nl) of 0653172732

Postcode gebieden 8391 - 8434 en 9109 –

9296 [sakevanderkloet@gmail.com](mailto:sakevanderkloet@gmail.com) of

[0650634629.Palavergroepopstarten.nl](http://0650634629.Palavergroepopstarten.nl):

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)



### **Bijlenga Stichting**

Marjoleine Beers

[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl)

# REGIO NOORD

## *Humanistische contacten*

voor een landelijk overzicht van humanistische organisaties: zie [www.human.nl](http://www.human.nl)

### **Humanistisch Vormingsonderwijs HVO**

HVO Primair- Org. voor docenten HVO en Levensbeschouwing in het openbaar basisonderwijs. **Eltjo Dijk** regiobegeleider Fryslân [e.dijk@hvo.nl](mailto:e.dijk@hvo.nl) [www.hvoprimair.nl](http://www.hvoprimair.nl)  
**Mathilde Nomden** regiobegeleider Groningen/Drenthe [m.nomden@hvo.nl](mailto:m.nomden@hvo.nl)

### **Filosofiewerkgroep Fryslân**

**Ron Muijzer**, Raard, 06 337 81 823  
[ronmuijzer@yahoo.com](mailto:ronmuijzer@yahoo.com)

### **Humanistisch geestelijk raadslieden**

**Carla Bellers**, [carla.bellers@mcl.nl](mailto:carla.bellers@mcl.nl)  
MCL Leeuwarden

**Myriam van der Vorst**, 0513 685 739  
Tjongerschans Ziekenhuis Heerenveen

**Marcelle Mulder**, 06 308 12 853  
Zorgorg. Patyna, Sneek  
[marcelle.mulder@patyna.nl](mailto:marcelle.mulder@patyna.nl)

**Agaath Heijboer**, 050 3613884 of 3612030  
[a.a.heijboer@umcg.nl](mailto:a.a.heijboer@umcg.nl) UMCGroningen

**Reinder Bouwhuis**, werkdagen maandag, dinsdag, woensdag (op de oneven weken)  
06-82305926 [reinder.bouwhuis@nncz.nl](mailto:reinder.bouwhuis@nncz.nl)  
NNCZ Jannes van der Sledenhuis H'veen

**Else van der Hoek** Martini Ziekenhuis GR  
050 524 5112

**Sichtpunt.frl** geestelijke verzorging voor mensen in de thuissituatie

**gvthuis.nl** Groningen en Drenthe

*geestelijke verzorging voor mensen in de thuissituatie.*

### **Luisterend oor HV Drenthe**

**Anne Prins** . 06 170 511 33:

### **Humanistische GV bij Justitie**

Dr. S van Mesdagkliniek, Groningen  
**Jeannette van der Meijde**, 050 5221221

**Reinder Bouwhuis**, PI Veenhuizen,  
[r.bouwhuis@dji.minjus.nl](mailto:r.bouwhuis@dji.minjus.nl)

06 5273 8062

locatie Esserheem 08807 37123

locatie Norgerhaven 08807 36885/36882

**Maud van Hattum**, PI Marwei, Leeuwarden  
088 0742 633

### **GGZ Friesland, locatie Franeker**

**Wietske Cuperus**, geestelijk verzorger  
aanwezig: di, do, vrij 06 83 263 099  
[wietske.cuperus@ggzfriesland.nl](mailto:wietske.cuperus@ggzfriesland.nl)

### **Vrij gevestigde Humanistische Raadslieden**

**Mirabelle A. Schaub-de Jong**

050-5252253 / 0620732179

**Eva Boer** 06 54 74 31 38

[info@ditisdespirit.nl](mailto:info@ditisdespirit.nl)

### **Humanistische GV bij Defensie**

Johan Willem Frisokazerne, Assen

**Wiebe Arts**, 06-12967358

# Noord HUMANITAS

## Humanitas Eemsdelta

[eemsdelta@humanitas.nl](mailto:eemsdelta@humanitas.nl)

06-47085208

## Humanitas Groningen

Akerkhof zz 22, 9711 JB Groningen

[mip.groningen@humanitas.nl](mailto:mip.groningen@humanitas.nl)

## Humanitas Het Hogeland

[afdeling.hoogeland@humanitas.nl](mailto:afdeling.hoogeland@humanitas.nl)

06-51325810

## Humanitas Kanaalstreek & Westerwolde

[kanaalstreek-westerwolde@humanitas.nl](mailto:kanaalstreek-westerwolde@humanitas.nl)

06-30544218

## Humanitas Midden-Groningen

[midden-groningen@humanitas.nl](mailto:midden-groningen@humanitas.nl)

0598-383048

## Humanitas Oldambt

[oldambt@humanitas.nl](mailto:oldambt@humanitas.nl)

06-83185347

## Humanitas Veendam & Pekela

[veendam@humanitas.nl](mailto:veendam@humanitas.nl)

06-13874104

## Humanitas Westerkwartier

[westerkwartier@humanitas.nl](mailto:westerkwartier@humanitas.nl)

06-26569680

## Humanitas De Friese Meren

[defriesemeren@humanitas.nl](mailto:defriesemeren@humanitas.nl)

06-24173306

## Humanitas De Stellingwerven

[destellingwerven@humanitas.nl](mailto:destellingwerven@humanitas.nl)

## Humanitas Heerenveen

[heerenveen@humanitas.nl](mailto:heerenveen@humanitas.nl)

06-12702911

## Humanitas Leeuwarden

[leeuwarden@humanitas.nl](mailto:leeuwarden@humanitas.nl)

058-2666608

## Humanitas Noordoost Friesland

[no.friesland@humanitas.nl](mailto:no.friesland@humanitas.nl)

06-57645319

## Humanitas Noordwest-Friesland

[nw-friesland@humanitas.nl](mailto:nw-friesland@humanitas.nl)

06-10595106

## Humanitas Smallingerland – Opsterland

[smallingerland-opsterland@humanitas.nl](mailto:smallingerland-opsterland@humanitas.nl)

06-15437098

## Humanitas Zuidwest Friesland

[zw-friesland@humanitas.nl](mailto:zw-friesland@humanitas.nl)

## Humanitas Assen/ AA en HUNZE

[assen@humanitas.nl](mailto:assen@humanitas.nl)

0592 311 121

## Humanitas Coevorden

[coevorden@humanitas.nl](mailto:coevorden@humanitas.nl)

## Humanitas Emmen & Borger Odoorn

[emmen@humanitas.nl](mailto:emmen@humanitas.nl)

0591-514205

## Humanitas Midden-Drenthe

[Midden-drenthe@humanitas.nl](mailto:Midden-drenthe@humanitas.nl)

06-29374355

## Humanitas Noordenveld

[noordenveld@humanitas.nl](mailto:noordenveld@humanitas.nl)

06-51392987

## Humanitas Tynaarlo

[tynaarlo@humanitas.nl](mailto:tynaarlo@humanitas.nl)

06-55816771

## Humanitas Zuid-Drenthe

[zuid-drenthe@humanitas.nl](mailto:zuid-drenthe@humanitas.nl)

0528-277992

## Humanitas Zuidwest Drenthe

[zuidwest-drenthe@humanitas.nl](mailto:zuidwest-drenthe@humanitas.nl)

# Afdelings BESTUREN

## FRYSLÂN

**Jan Wijbenga**, [voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:voorzitter@fryslan.humanistischverbond.nl)

**Marjoleine Beers**, secretaris en ledenadministratie  
[secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@fryslan.humanistischverbond.nl) 06 5311 2732

**Bart van't Veer**, [penningmeester@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:penningmeester@fryslan.humanistischverbond.nl)

**Lieuwe Koldijk**, vrijwilligersbeleid, coördinator activiteiten  
[vrijwilligers@fryslan.humanistischverbond.nl](mailto:vrijwilligers@fryslan.humanistischverbond.nl)

## DRENTHE

**Marlon Busstra**, secretaris (waarnemend voorzitter)  
[secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl](mailto:secretaris@drenthe.humanistischverbond.nl) 06 1320 0785

**Henk van der Zijden**, penningmeester  
[penningmeester@drenthe.humanistischverbond.nl](mailto:penningmeester@drenthe.humanistischverbond.nl)  
0592 20 33 12 / 06 23 60 91 01

## GRONINGEN en Ommelanden

**Ieke Verveld**, secretaris  
[secr.hvgron@gmail.com](mailto:secr.hvgron@gmail.com) 06 10264135

**Willem Waard**, penningmeester  
[penningm.hvgron@gmail.com](mailto:penningm.hvgron@gmail.com)

**Didi de Jong**, [jongdidide@gmail.com](mailto:jongdidide@gmail.com)

**Gerrya Tonkes**, [gerrya\\_tonkes@hotmail.com](mailto:gerrya_tonkes@hotmail.com)

## JONGE HUMANISTEN

**Gerrya Tonkes**, **Cheryl Arends**,  
[info@jongehumanistengroningen.nl](mailto:info@jongehumanistengroningen.nl)

## HUMANISTISCH CAFÉ

**Ivo Hengst**, **Paul Burrie**, **Welmer Boiten**  
[info@humanistischcafegroningen.nl](mailto:info@humanistischcafegroningen.nl)



3	<b><u>Agenda</u></b>
5	<b><u>Cursussen om NOORD</u></b>
8	<b><u>Humanifest 2026 NOORD</u></b>
11	<b><u>Humanisme NU terugblik</u></b>
13	<b><u>Filosofie ve BP FRL</u></b>
15	<b><u>Filosofiecafé FRL</u></b>
17	<b><u>Leden bezoeken leden FRL</u></b>
18	<b><u>Wandelen met woorden FRL</u></b>
20	<b><u>Vacatures FRL Doe mee!</u></b>
22	<b><u>Tabeekafee FRL Leesclub FRL</u></b> <b><u>Zelf activiteiten starten? FRL</u></b>
23	<b><u>Open gespreksgroep SWF FRL</u></b>
27	<b><u>Groningen ALV</u></b>
29	<b><u>Contact met Apgen GR</u></b>
31	<b><u>Help mijn dokter gebruikt AI GR</u></b>
32	<b><u>Bibliotheek GR</u></b>
33	<b><u>Ecohumanisme DR/GR</u></b>
34	<b><u>Verslag activiteiten 2025</u></b>
38	<b><u>HV café GR</u></b>
40	<b><u>Zindagen GR</u></b>
42	<b><u>IM Geert Hilbrands</u></b>
44	<b><u>Van het bestuur DR</u></b>
45	<b><u>Activiteitencommissie DR</u></b>
46	<b><u>Wandelen in Drenthe</u></b>
48	<b><u>Eten met gespreksstof</u></b>
49	<b><u>Tabee Kafee DR</u></b>
50	<b><u>Int. Dag tegen Racisme &amp; Discriminatie</u></b>
52	<b><u>Leesclub &amp; gespreksgroep Hoogeveen</u></b>
53	<b><u>Vooraankondiging 21 juni</u></b>
57	<b><u>Adressen</u></b>

# INHOUD